

skorygowany

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Skonsolidowany raport kwartalny Qsr

4 / 2015

kwartał / rok

(zgodnie z § 82 ust. 2 i § 83 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. – Dz. U. Nr 33, poz. 259, z późn. zm.)
dla emitentów papierów wartościowych prowadzących działalność wytwórczą, budowlaną, handlową lub usługowąza 4 kwartał roku obrotowego 2015 obejmujący okres od 2015-01-01 do 2015-12-31
zawierający skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF)
w walucie zł
oraz skrócone sprawozdanie finansowe według Ustawy o rachunkowości (DZ.U.09.152.1223)
w walucie zł

data przekazania: 2016-02-29

COMARCH SA	
(pełna nazwa emitenta)	
COMARCH	Informatyka (inf)
(skrótowa nazwa emitenta)	(sektor wg klasyfikacji GPW w Warszawie / branża)
31-864	Kraków
(kod pocztowy)	(miejsowość)
Al. Jana Pawła II	39A
(ulica)	(numer)
012 646 10 00	012 646 11 00
(telefon)	(fax)
IR@comarch.pl	www.comarch.pl
(e-mail)	(www)
677-00-65-406	350527377
(NIP)	(REGON)

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR	
	4 kwartał(y) narastająco / 2015 okres od 2015-01-01 do 2015-12-31	4 kwartał(y) narastająco / 2014 okres od 2014-01-01 do 2014-12-31	4 kwartał(y) narastająco / 2015 okres od 2015-01-01 do 2015-12-31	4 kwartał(y) narastająco / 2014 okres od 2014-01-01 do 2014-12-31
DANE DOTYCZĄCE SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO				
I. Przychody ze sprzedaży	1 132 489	1 038 351	270 620	247 858
II. Zysk operacyjny	114 776	98 529	27 427	23 519
III. Zysk przed opodatkowaniem	109 791	92 577	26 236	22 098
IV. Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	78 441	67 894	18 744	16 207
V. Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	117 268	157 387	28 022	37 569
VI. Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	-121 414	-79 037	-29 013	-18 866
VII. Przepływy pieniężne z działalności finansowej	-6 053	-13 178	-1 446	-3 146
VIII. Zmiana środków pieniężnych netto	-10 199	65 172	-2 437	15 557
IX. Liczba akcji (szt.)	8 133 349	8 125 590	8 133 349	8 125 590
X. Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą przypadający na akcjonariuszy Spółki (w zł/EUR)	9,65	8,37	2,31	2,00
XI. Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą przypadający na akcjonariuszy Spółki (w zł/EUR)	9,65	8,37	2,31	2,00
DANE DOTYCZĄCE SKRÓCONEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO				
XII. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	750 637	724 825	179 372	173 018
XIII. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	82 041	72 508	19 605	17 308
XIV. Zysk (strata) brutto	66 224	53 735	15 825	12 827
XV. Zysk (strata) netto	55 818	41 049	13 338	9 799
XVI. Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	89 767	132 566	21 451	31 644
XVII. Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	-102 175	-84 553	-24 416	-20 183
XVIII. Przepływy pieniężne z działalności finansowej	-4 076	-3 472	-974	-829
XIX. Przepływy pieniężne netto razem	-16 484	44 541	-3 939	10 632
XX. Liczba akcji (szt.)	8 133 349	8 125 590	8 133 349	8 125 590
XXI. Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą przypadający na akcjonariuszy Spółki (w zł/EUR)	6,87	5,06	1,64	1,21
XXII. Zysk (strata) zanalizowany na jedną akcję zwykłą (zł/EUR)	6,87	5,06	1,64	1,21

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR	
	4 kwartał(y) narastająco / 2015 okres od 2015-01-01 do 2015-12-31	4 kwartał(y) narastająco / 2014 okres od 2014-01-01 do 2014-12-31	4 kwartał(y) narastająco / 2015 okres od 2015-01-01 do 2015-12-31	4 kwartał(y) narastająco / 2014 okres od 2014-01-01 do 2014-12-31
KAPITAŁY				
XXIII. Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy Spółki (skonsolidowany)	766 477	688 308	179 861	161 487
XXIV. Kapitał własny (jednostki dominującej)	730 041	677 089	171 311	158 855

Kursy EUR użyte do przeliczania wybranych danych finansowych:

Średnia arytmetyczna średnich kursów NBP na koniec każdego miesiąca za okres 01.01-31.12.2015 r.: 4,1848.

Średnia arytmetyczna średnich kursów NBP na koniec każdego miesiąca za okres 01.01-31.12.2014 r.: 4,1893.

Wartość kapitału własnego została przeliczona na euro w oparciu o średni kurs NBP z ostatniego dnia okresu: 31.12.2015 r.: 4,2615,

31.12.2014 r.: 4,2623.

Wartość kapitału własnego (pozycje XXIII i XXIV) została zaprezentowana na koniec 12 miesięcy bieżącego roku obrotowego i na koniec poprzedniego roku obrotowego.

W przypadku prezentowania wybranych danych finansowych z kwartalnej informacji finansowej dane te należy odpowiednio opisać.

Wybrane dane finansowe ze skonsolidowanego bilansu (skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej) lub odpowiednio z bilansu (sprawozdania z sytuacji finansowej) prezentuje się na koniec bieżącego kwartału i koniec poprzedniego roku obrotowego, co należy odpowiednio opisać.

Raport powinien zostać przekazany Komisji Nadzoru Finansowego, spółce prowadzącej rynek regulowany oraz do publicznej wiadomości za pośrednictwem agencji informacyjnej zgodnie z przepisami prawa.

ZAWARTOŚĆ RAPORTU

Plik	Opis
Qsr 4 2015.pdf	Qsr 4 2015

PODPISY OSÓB REPREZENTUJĄCYCH SPÓŁKĘ			
Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
2016-02-29	Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	
2016-02-29	Maria Smolińska	Prokurent	

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej
Comarch
za okres 01.01.2015-31.12.2015**

COMARCH

**Sprawozdanie sporządzone według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej**

I.	SKONSOLIDOWANY BILANS	- 3 -
II.	SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	- 4 -
III.	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	- 4 -
IV.	SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	- 5 -
V.	SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	- 6 -
VI.	INFORMACJA DODATKOWA	- 7 -
1.	Informacje o strukturze i działalności Grupy	- 7 -
2.	Opis stosowanych zasad rachunkowości	- 10 -
3.	Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	- 15 -
3.1.	Sprawozdawczość wg segmentów za 12 miesięcy 2015 roku	- 15 -
3.2.	Rzeczowe aktywa trwałe	- 19 -
3.3.	Nieruchomości inwestycyjne	- 20 -
3.4.	Wartość firmy	- 20 -
3.5.	Pozostałe wartości niematerialne	- 20 -
3.6.	Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	- 21 -
3.7.	Zapasy	- 21 -
3.8.	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	- 21 -
3.9.	Pochodne instrumenty finansowe	- 22 -
3.10.	Należności handlowe oraz pozostałe należności	- 23 -
3.11.	Kapitał zakładowy	- 23 -
3.12.	Program opcji menedżerskich dla Członków Zarządu oraz Kluczowych Pracowników Spółki ...- 24 -	- 24 -
3.13.	Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	- 25 -
3.14.	Kontrakty długoterminowe	- 26 -
3.15.	Kredyty, pożyczki	- 26 -
3.16.	Pozostałe zobowiązania finansowe	- 30 -
3.17.	Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	- 30 -
3.18.	Zobowiązania warunkowe	- 31 -
3.19.	Odroczony podatek dochodowy	- 31 -
3.20.	Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	- 33 -
3.21.	Transakcje z podmiotami powiązаныmi	- 33 -
3.22.	Zysk na akcję	- 34 -
4.	Noty dodatkowe	- 36 -
4.1.	Informacje o akcjonariuszach posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A. oraz akcjach posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące	- 36 -
4.2.	Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze, mające znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe	- 36 -
4.3.	Inne wydarzenia IV kwartału 2015 roku	- 37 -
4.4.	Zdarzenia po dacie bilansu nieujęte w sprawozdaniu	- 37 -
4.5.	Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz wyników na dany rok, w świetle wyników zaprezentowanych w raporcie kwartalnym w stosunku do wyników prognozowanych	- 38 -
4.6.	Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowań arbitrażowych lub organem administracji publicznej	- 38 -
4.7.	Informacje o istotnych transakcjach z podmiotami powiązаныmi zawartych na warunkach innych niż rynkowe	- 38 -
4.8.	Informacje o udzielonych przez emitenta lub jednostkę od niego zależną poręczeniach za zobowiązania osób trzecich lub udzielonych gwarancjach	- 38 -
4.9.	Inne informacje istotne dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego i ich zmian oraz informacje, które są istotne dla oceny możliwości realizacji zobowiązań przez emitenta	- 41 -
5.	Opis istotnych dokonań i niepowodzeń oraz czynników i zdarzeń mających znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy Grupy Comarch w IV kwartale 2015 roku oraz czynników, które będą miały wpływ na osiągnięte wyniki w perspektywie co najmniej kolejnego kwartału ...	- 42 -
5.1.	Przychody ze sprzedaży i wynik finansowy	- 42 -
5.2.	Struktura przychodów	- 43 -
5.3.	Kurs akcji Comarch S.A.	- 43 -
5.4.	Zdarzenia IV kwartału 2015 roku o dużym znaczeniu dla bieżącej działalności Grupy Comarch	- 46 -
5.5.	Zdarzenia po dacie bilansu o dużym znaczeniu dla bieżącej działalności Grupy Comarch	- 47 -
VII.	SKRÓCONE KWARTALNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE COMARCH S.A. ZA IV KWARTAŁ 2015 ROKU	- 48 -

I. Skonsolidowany bilans

	Nota	Stan na 31 grudnia 2015 r.	Stan na 31 grudnia 2014 r.
AKTYWA			
Aktywa trwale			
Rzeczowe aktywa trwale	3.2	422 522	390 958
Nieruchomości inwestycyjne	3.3	17 063	16 119
Wartość firmy	3.4	40 735	40 735
Pozostałe wartości niematerialne	3.5	66 499	70 317
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		819	537
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	3.6	23 177	567
Pozostałe aktywa wyceniane w wartości godziwej	3.9 a	79	-
Inwestycje pozostałe		106	106
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3.19	33 463	32 134
Pozostałe należności		1 548	-
		606 011	551 473
Aktywa obrotowe			
Zapasy	3.7	51 068	47 919
Należności handlowe oraz pozostałe należności	3.10	387 730	328 449
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		5 634	3 132
Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych	3.14	33 855	53 105
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	3.8	-	-
Pozostałe aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.9 a	631	13
Udziały i akcje		1	1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		221 793	232 463
		700 712	665 082
Aktywa zaklasyfikowane do sprzedaży		-	-
		1 306 723	1 216 555
Aktywa razem			
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy Spółki			
Kapitał zakładowy	3.11	8 133	8 125
Pozostałe kapitały		148 226	148 226
Różnice kursowe		6 637	6 917
Zysk netto za okres bieżący		78 441	67 894
Niepodzielony wynik finansowy		525 040	457 146
		766 477	688 308
Kapitały przypadające udziałom niedającym kontroli		12 822	12 385
		779 299	700 693
Kapitał własny razem			
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty i pożyczki	3.15	113 540	121 593
Rezerwa z tyt. odroczonego podatku dochodowego	3.19	38 256	38 298
Zobowiązania finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.9 b	1 411	1 404
Pozostałe zobowiązania finansowe	3.16	33	138
Inne zobowiązania		83	83
		153 323	161 516
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	3.13	147 862	140 217
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		14 470	10 712
Zafakturowane przychody dotyczące kontraktów długoterminowych	3.14	26 299	48 507
Kredyty i pożyczki	3.15	24 152	20 522
Zobowiązania finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.9 b	1 639	1 369
Pozostałe zobowiązania finansowe	3.16	7 939	380
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	3.20	151 740	132 639
		374 101	354 346
		527 424	515 862
Zobowiązania razem		527 424	515 862
Razem kapitał własny i zobowiązania		1 306 723	1 216 555

II. Skonsolidowany rachunek zysków i strat

Nota	IV kwartał 2015	12 miesięcy 2015	IV kwartał 2014	12 miesięcy 2014
Przychody ze sprzedaży	403 633	1 132 489	363 916	1 038 351
Koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów	(263 534)	(790 009)	(233 853)	(730 975)
Zysk brutto na sprzedaży	140 099	342 480	130 063	307 376
Pozostałe przychody operacyjne	14 002	20 245	3 911	8 774
Koszty sprzedaży i marketingu	(41 973)	(129 352)	(40 186)	(111 386)
Koszty ogólnego zarządu	(29 360)	(93 157)	(28 195)	(75 519)
Pozostałe koszty operacyjne	(16 797)	(25 440)	(20 918)	(30 716)
Zysk operacyjny	65 971	114 776	44 675	98 529
Przychody/koszty finansowe - netto	(683)	(1 736)	(1 508)	(4 959)
Udział w zyskach / (stratach) jednostek stowarzyszonych	(2 378)	(3 249)	(1 026)	(993)
Zysk przed opodatkowaniem	62 910	109 791	42 141	92 577
Podatek dochodowy	(20 555)	(30 931)	(8 662)	(23 681)
Zysk netto za okres	42 355	78 860	33 479	68 896

w tym:

Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	42 257	78 441	33 114	67 894
Zysk / (strata) netto przypadająca udziałom niedającym kontroli	98	419	365	1 002

Zysk na akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej za okres (wyrażony w zł na jedną akcję)

– podstawowy	3,22	9,65		8,37
– rozwodniony	3,22	9,65		8,37

III. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	IV kwartał 2015	12 miesięcy 2015	IV kwartał 2014	12 miesięcy 2014
Zysk netto za okres	42 355	78 860	33 479	68 896
Pozostałe dochody całkowite				
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	1 003	(262)	3 784	4 262
Razem pozostałe dochody całkowite	1 003	(262)	3 784	4 262
Suma dochodów całkowitych za okres	43 358	78 598	37 263	73 158
przypadających akcjonariuszom jednostki dominującej	43 255	78 161	36 885	72 141
przypadających udziałom niedającym kontroli	103	437	378	1 017

IV. Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym

	Przypadające na akcjonariuszy jednostki dominującej					Kapitały przypadające udziałom niebędącym kontrolni	Kapitał własny razem
	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały	Różnice kursowe	Zysk netto za okres bieżący	Niepodzielony wynik finansowy		
Stan na 1 stycznia 2014 r.	8 051	145 205	2 670	25 077	445 340	11 368	637 711
Przeniesienie wyniku za rok 2013	-	-	-	(25 077)	25 077	-	-
Podwyższenie kapitału zakładowego	74	-	-	-	-	-	74
Dywidenda wypłacona	-	-	-	-	(12 188)	(1 083)	(13 271)
Wynik jednostek zależnych przeznaczony dla komplementariuszy spoza Grupy	-	-	-	-	(1 083)	1 083	-
Kapitał z wyceny opcji menedżerskiej	-	3 021	-	-	-	-	3 021
Różnice kursowe ⁽¹⁾	-	-	4 247	-	-	15	4 262
Zysk/(strata) za okres ⁽²⁾	-	-	-	67 894	-	1 002	68 896
Całkowite dochody za okres (1+2)	-	-	4 247	67 894	-	1 017	73 158
Stan na 31 grudnia 2014 r.	8 125	148 226	6 917	67 894	457 146	12 385	700 693
Stan na 1 stycznia 2015 r.	8 125	148 226	6 917	67 894	457 146	12 385	700 693
Przeniesienie wyniku za rok 2014	-	-	-	(67 894)	67 894	-	-
Podwyższenie kapitału zakładowego	8	-	-	-	-	-	8
Dywidenda wypłacona	-	-	-	-	-	-	-
Wynik jednostek zależnych przeznaczony dla komplementariuszy spoza Grupy	-	-	-	-	-	-	-
Kapitał z wyceny opcji menedżerskiej	-	-	-	-	-	-	-
Różnice kursowe ⁽¹⁾	-	-	(280)	-	-	18	(262)
Zysk/(strata) za okres ⁽²⁾	-	-	-	78 441	-	419	78 860
Całkowite dochody za okres (1+2)	-	-	(280)	78 441	-	437	78 598
Stan na 31 grudnia 2015 r.	8 133	148 226	6 637	78 441	525 040	12 822	779 299

W 2015 r. nie dokonano wypłat dywidend za rok 2014 do podmiotów spoza Grupy.

V. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
Zysk netto	78 860	68 896
Korekty razem	57 217	112 475
Udział w (zyskach) stratach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	3 873	993
Amortyzacja	53 801	54 380
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	1 341	2 470
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	1 838	1 766
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	5 107	5 766
Zmiana stanu zapasów	4 343	7 355
Zmiana stanu należności	(50 939)	42 516
Zmiana stanu zobowiązań i rezerw, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	36 973	(5 792)
Inne korekty	880	3 021
Zysk netto pomniejszony o korekty razem	136 077	181 371
Zapłacony podatek dochodowy	(18 809)	(23 984)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	117 268	157 387
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej		
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(72 163)	(73 769)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	923	544
Nabycie wartości niematerialnych	(20 926)	(11 953)
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych i prawnych	17	14
Wydatki na nabycie aktywów finansowych	(23 359)	-
Wydatki na inwestycje w nieruchomości	(1 294)	(6 171)
Nabycie dostępnych do sprzedaży aktywów finansowych	-	(152)
Wpływy ze sprzedaży dostępnych do sprzedaży aktywów finansowych	-	6 849
Udzielone pożyczki	(15 640)	(11 462)
Spłacone pożyczki	14 511	15 480
Odsetki	627	1 190
Inne wpływy z aktywów finansowych	-	393
Inne wydatki na aktywa finansowe	(2 611)	-
Inne wpływy inwestycyjne	1	-
Inne wydatki inwestycyjne	(1 500)	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(121 414)	(79 037)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Wpływy netto z wydania udziałów i innych instrumentów kapitałowych	8	74
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek	16 395	68 123
Spłata kredytów i pożyczek	(19 859)	(64 045)
Odsetki od kredytu	(2 391)	(2 954)
Wpływy z tytułu spłaconych pożyczek	490	526
Inne zobowiązania finansowe (udzielone pożyczki)	(500)	(780)
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	-	(13 271)
Inne niż wypłaty na rzecz właścicieli wydatki z tytułu podziału zysku	(362)	(693)
Płatności zobowiązań z tyt. umów leasingu finansowego	-	-
Inne wpływy finansowe	274	30
Inne wydatki finansowe	(108)	(188)
Środki pieniężne netto wykorzystane w/pochodzące z działalności finansowej	(6 053)	(13 178)
Zmiana środków pieniężnych netto	(10 199)	65 172
Środki pieniężne na początek okresu	232 436	167 640
Dodatnie (ujemne) różnice kursowe w środkach pieniężnych	(456)	(376)
Środki pieniężne na koniec okresu	221 781	232 436
- w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	4 221	6 526

VI. Informacja dodatkowa

1. Informacje o strukturze i działalności Grupy

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Comarch („Grupa”), której jednostką dominującą jest Spółka Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39 A („Spółka”), jest działalność związana z oprogramowaniem - PKD 62.01.Z. Oznaczenie sądu rejestrowego dla Comarch S.A.: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Numer KRS: 0000057567. Spółka Comarch S.A. posiada dominujący udział w Grupie pod względem osiągniętych przychodów, wartości aktywów oraz ilości i wielkości realizowanych kontraktów. Akcje Spółki Comarch S.A. są dopuszczone do obrotu giełdowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Czas trwania jednostki dominującej nie jest ograniczony.

1.1 Struktura organizacyjna Grupy Comarch

W dniu 31 grudnia 2015 r. w skład Grupy Comarch wchodziły następujące podmioty (w nawiasach udział głosów przypadający na Comarch S.A., chyba że wskazano inaczej):

- Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce,
- Comarch AG z siedzibą w Dreźnie w Niemczech (100%),
 - Comarch Sistemas LTDA z siedzibą w Sao Paulo w Brazylii (80% zależna od Comarch AG, 20% zależna od Comarch Software und Beratung AG),
 - Comarch Software und Beratung AG z siedzibą w Monachium w Niemczech (100% zależna od Comarch AG*),
 - Comarch Solutions GmbH z siedzibą w Innsbruck w Austrii (100% zależna od Comarch Software und Beratung AG),
- Comarch S.A.S. z siedzibą w Lezennes we Francji (100%),
- Comarch R&D S.à r.l. z siedzibą w Montbonnot-Saint-Martin we Francji (100%),
- Comarch Luxembourg S.à r.l. z siedzibą w Luksemburgu w Luksemburgu (100%)
- Comarch, Inc. z siedzibą w Rosemont w Stanach Zjednoczonych Ameryki (100%),
 - Comarch Panama, Inc. z siedzibą w Panamie w Panamie (100% zależna od Comarch, Inc.),
- Comarch Canada, Corp. z siedzibą w New Brunswick w Kanadzie (100%),
- Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City) z siedzibą w Montrealu w Kanadzie (100%),
- Comarch Middle East FZ-LLC z siedzibą w Dubaju w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (100%),
- Comarch LLC z siedzibą w Kijowie na Ukrainie (100%),
- OOO Comarch z siedzibą w Moskwie w Rosji (100%),
- Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd. z siedzibą w Szanghaju w Chinach (100%),
- Comarch Technologies Oy z siedzibą w Espoo w Finlandii (100%),
- Comarch UK Ltd. z siedzibą w Londynie w Wielkiej Brytanii (100%),
- Comarch Chile SpA z siedzibą w Santiago w Chile (100%),
- Comarch Software Spain S.L.U. z siedzibą w Madrycie w Hiszpanii (100%),
- Comarch Yazilim A.S. z siedzibą w Stambule w Turcji (100%),
- Comarch SRL z siedzibą w Mediolanie we Włoszech (100%),
- Comarch Malaysia SDN. BHD. z siedzibą w Kuala Lumpur w Malezji (100%),
- Comarch s.r.o. z siedzibą w Bratysławie na Słowacji (100%),
- Comarch Pointshub, Inc. z siedzibą w Rosemont, IL, USA (100%),
- Comarch AB z siedzibą w Sztokholmie w Szwecji (100%),
- Comarch Argentina S.A. z siedzibą w Buenos Aires w Argentynie (100%),
- Comarch Technologies sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100%),
- CA Consulting S.A. z siedzibą w Warszawie w Polsce (100%),
- Comarch Management sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100%),
- Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w Krakowie w Polsce („CCF FIZ”) (Comarch S.A. posiada 100% wyemitowanych certyfikatów inwestycyjnych),
 - Comarch Management sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (25,00% głosów przypada na CCF FIZ; 75,00% głosów przypada na

- Comarch S.A.; z akcji nabytych przez Comarch Management sp. z o.o. SK-A celem umorzenia spółka nie wykonuje prawa głosu),
- Bonus Management sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
 - „Bonus MANAGEMENT spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” Cracovia Park SK-A (66,67% głosów przypada na Bonus Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością SK-A; 33,33% głosów przypada na MKS Cracovia SSA),
- Bonus Development sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
- Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
- Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
- Comarch Healthcare S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (77,08% głosów przypada na CCF FIZ, 22,92% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SKA),
- Comarch Polska S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
- Comarch Pointshub S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
- Comarch Infrastruktura S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
- iComarch24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
- CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
 - Comarch Swiss AG z siedzibą w Luzern w Szwajcarii (100% głosów przypada na CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A),
 - CAMS AG z siedzibą w Luzern w Szwajcarii (51% głosów przypada na CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A),
- Opso sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100%),
- MKS Cracovia SSA z siedzibą w Krakowie w Polsce (66,11%).

(* w tym 2,68% akcji CSuB AG pożyczonych od podmiotu spoza Grupy Comarch

Na dzień 31 grudnia 2015 r. jednostkami stowarzyszonymi z jednostką dominującą są:

- SolInteractive S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (16,10% głosów przypada na CCF FIZ, 11,27% głosów przypada na Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A),
- Metrum Capital S.A. (15,79% głosów przypada na Comarch S.A., 31,58% głosów przypada na CAMS AG)
- Thanks Again LLC z siedzibą w Tyrone, GA, USA (42,5% głosów przypada na Comarch Pointshub, Inc.).

Spółki stowarzyszone nie są konsolidowane. Udziały w nich są wyceniane metodą praw własności.

1.2 Struktura działania Grupy Comarch

Struktura działania Grupy Comarch jest następująca:

- jednostka dominująca Comarch S.A. pozyskuje większość kontraktów w dużej mierze realizując je,
- spółki Comarch AG, Comarch S.A.S., Comarch R&D S.à r.l., Comarch Luxembourg S.à r.l., Comarch Inc., Comarch Panama Inc., Comarch Canada, Corp., Comarch Middle East FZ-LLC, Comarch LLC, OOO Comarch, Comarch Technologies Oy, Comarch UK Ltd., Comarch Chile SpA, Comarch Sistemas LTDA, Comarch Software Spain S.L.U., Comarch Yazilim A.S., Comarch SRL, Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City), Comarch Malaysia SDN. BHD., Comarch AB i Comarch Argentina S.A. pozyskują kontrakty informatyczne na rynkach zagranicznych i realizują je w całości lub w części,
- Spółka Comarch Software und Beratung AG jest znaczącym na rynku niemieckim producentem oprogramowania ERP oraz integratorem systemów informatycznych. Comarch Solutions GmbH prowadzi działalność o profilu identycznym z profilem działalności spółki Comarch Software und Beratung AG,

- Comarch Swiss AG zajmuje się sprzedażą i wdrażaniem rozwiązań informatycznych Comarch (zwłaszcza w obszarach ERP i ECM) na rynku szwajcarskim,
- Comarch Polska S.A. pozyskuje kontrakty informatyczne na rynku krajowym głównie w sektorze publicznym i realizuje je w całości lub w części,
- Comarch Technologies sp. z o.o. odpowiada za rozwój technologii związanych z projektowaniem i produkcją urządzeń elektronicznych oraz związanego z nimi oprogramowania,
- CA Consulting S.A. prowadzi działalność teleinformatyczną, polegającą na dostarczaniu łącz teleinformatycznych na potrzeby krajowych spółek Grupy, a także na świadczeniu usług informatycznych i consultingowych na rzecz Comarch S.A. oraz klientów spoza Grupy Comarch,
- Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty prowadzi działalność inwestycyjną (poprzez swoje spółki zależne) w zakresie nowych technologii i usług, a także działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym,
- Comarch Management sp. z o.o., Comarch Management sp. z o.o. SK-A, CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A, CAMS AG, Bonus Management sp. z o.o. SK-A oraz Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A, Comarch Pointshub, Inc. prowadzą działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym oraz związaną z informatyką,
- przedmiotem działalności Bonus Development sp. z o.o. SK-A oraz Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A jest działalność developerska oraz inwestycyjna na rynku nieruchomości,
- Comarch Healthcare S.A. (spółka powstała 1 lipca 2015 r. z połączenia spółki iMed24 S.A. oraz ESAProjekt sp. z o.o.) wytwarza i sprzedaje oprogramowanie związane z medycyną, urządzenia medyczne oraz świadczy usługi medyczne i diagnostyczne, a także wytwarza i dostarcza kompleksowe rozwiązania informatyczne dla sektora medycznego,
- Comarch Pointshub S.A. (dawniej iReward24 S.A.) prowadzi działalność polegającą na wytwarzaniu i wdrażaniu oprogramowania lojalnościowego dla odbiorców z sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
- Comarch Infrastruktura S.A. (dawniej Infrastruktura24 S.A.) prowadzi działalność polegającą na oferowaniu usług data center oraz outsourcingu usług informatycznych,
- iComarch24 S.A. prowadzi projekty informatyczne z zakresu e-księgowości oraz handlu elektronicznego, świadczy również usługi księgowe dla krajowych podmiotów zależnych z Grupy Comarch,
- MKS Cracovia SSA jest sportową spółką akcyjną,
- „Bonus MANAGEMENT spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” Cracovia Park SK-A prowadzi działalność inwestycyjną w zakresie sportu, odnowy biologicznej i rekreacji,
- Opso sp. z o.o. prowadzi działalność gastronomiczną,
- Spółki Comarch s.r.o. i Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd. nie prowadzą obecnie działalności operacyjnej.

1.3 Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej w IV kwartale 2015 roku

W dniu 5 października 2015 r. zarejestrowana została zmiana firmy spółki iReward24 S.A. na Comarch Pointshub S.A.

W dniu 16 października 2015 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego w spółce Comarch Management sp. z o.o. SKA do kwoty 170 110 zł.

W dniu 26 października 2015 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Comarch Healthcare S.A. podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego z kwoty 5 328 806 zł do kwoty 6 014 806 zł poprzez emisję 686 000 akcji serii M o wartości nominalnej 1 zł każda. Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 31 grudnia 2015 r.

W dniu 26 października 2015 r. spółka Comarch Management sp. z o.o. SKA zawarła z CCF FIZ umowę nabycia 26 000 akcji w celu umorzenia.

Na podstawie uchwał jedyne go wspólnika z dnia 10 grudnia 2015 r. dokonano zmian w kapitale zakładowym Comarch SAS. W pierwszej kolejności obniżono kapitał zakładowy z 2 500 000 EUR do 308 429 EUR (1 339 816 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.), tj. obniżenie o 2 191 571 EUR (9 520 184 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.), a następnie podwyższono o 3 000 000 EUR (13 032 000 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.). Aktualna wysokość kapitału zakładowego Comarch SAS to 3 308 429 EUR. Zmiana kapitału jest skuteczna od 17 grudnia 2015 r.

W dniu 10 grudnia 2015 r. spółki Comarch SAS i Comarch S.A. (dotychczasowi wspólnicy w spółce Comarch R&D SARL) zawarły umowę sprzedaży udziałów, w wyniku której Comarch S.A. zakupił od Comarch SAS 525 udziałów (70% w kapitale zakładowym) w Comarch R&D SARL za łączną kwotę 70 000 EUR (304 080 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.), tj. 133,33 EUR (579,19 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.) za jeden udział. Od dnia 10 grudnia 2015 r. Comarch S.A. jest jedynym wspólnikiem w spółce Comarch R&D SARL.

W dniu 21 grudnia 2015 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Comarch Management sp. z o.o. podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego z kwoty 250 000 zł do kwoty 300 000 zł poprzez utworzenie 500 nowych udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy. Udziały zostały objęte przez dotychczasowego jedynego wspólnika, spółkę Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie.

1.4 Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej po dacie bilansu

W dniu 15 stycznia 2016 r. dokonano podwyższenia kapitału zakładowego Comarch SRL z 200 000 EUR na 700 000 EUR, tj. o 500 000 EUR (2 203 750 PLN wg kursu z dnia 15 stycznia 2016 r.).

W dniu 22 stycznia 2016 r. podwyższenie kapitału zakładowego w spółce Comarch Management sp. z o.o. do kwoty 300 000 zł zostało zarejestrowane w KRS.

2. Opis stosowanych zasad rachunkowości

Niniejsze niezbadane Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy („Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe”) obejmujące okres 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 roku wraz z danymi porównywalnymi, zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości („MSR”) 34, oraz zgodnie z odpowiednimi standardami rachunkowości mającymi zastosowanie do śródrocznej sprawozdawczości finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską, opublikowanymi i obowiązującymi w czasie przygotowywania niniejszego Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Niniejsze Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe obejmujące okres 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 roku nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie ze zbadanym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym Grupy Kapitałowej Comarch sporządzonym według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”), zawierającym noty („Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe sporządzone według MSSF”) za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku.

Zasady rachunkowości oraz metody wyliczeń przyjęte do przygotowania Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego obejmującego okres 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 roku są spójne z zasadami opisanymi w zbadanym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Comarch sporządzonym według MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku (Nota 2 oraz Nota 3 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej Comarch sporządzonego według MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2014 roku).

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe obejmujące okres 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 roku składa się ze skonsolidowanego bilansu, skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego zestawienia całkowitych dochodów, zestawienia zmian w skonsolidowanych kapitałach własnych, skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych oraz wybranych not objaśniających.

W śródrocznym sprawozdaniu finansowym uwzględnia się bądź odracza koszty powstające w roku finansowym nierównomiernie tylko wtedy, gdy powyższe koszty powinny zostać uwzględnione bądź odroczone w czasie na koniec danego roku obrotowego.

Niniejsze Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe obejmujące okres 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2015 roku zostało przygotowane w tysiącach złotych i zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 29 lutego 2016 roku.

Standardy i interpretacje do stosowania po raz pierwszy w roku 2015

Następujące standardy, zmiany do istniejących standardów oraz interpretacje opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzi w życie po raz pierwszy w roku 2015:

- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2011-2013)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 3, MSSF 13 oraz MSR 40) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa – zatwierdzone w UE w dniu 18 grudnia 2014 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 lub po tej dacie),
- **Interpretacja KIMSF 21 „Opłaty”** - zatwierdzona w UE w dniu 13 czerwca 2014 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 17 czerwca 2014 roku lub po tej dacie).

Ww. standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na dotychczas stosowaną politykę rachunkowości jednostki.

Standardy i interpretacje, jakie zostały już opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe Grupa nie zastosowała następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane przez RMSR i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2010-2012)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 2, MSSF 3, MSSF 8, MSSF 13, MSR 16, MSR 24 oraz MSR 38) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa – zatwierdzone w UE w dniu 17 grudnia 2014 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2015 lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”** – Programy określonych świadczeń: składki pracownicze - zatwierdzone w UE w dniu 17 grudnia 2014 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2015 roku lub po tej dacie).

Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień 29 lutego 2016 r. nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania w UE (poniższe daty wejścia w życie odnoszą się do standardów w wersji pełnej):

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),

- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 12 „Ujawnienia na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** – Jednostki inwestycyjne: zastosowanie zwolnienia z konsolidacji (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”** – Rozliczanie nabycia udziałów we wspólnych operacjach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”** – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz MSR 38 „Aktywa niematerialne”** – Wyjaśnienia na temat akceptowalnych metod amortyzacyjnych (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz MSR 41 „Rolnictwo”** – Rolnictwo: uprawy roślinne (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe”** – Metoda praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2012-2014)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 5, MSSF 7, MSR 19 oraz MSR 34) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 lub po tej dacie).

Zarząd Spółki przewiduje, że zastosowanie MSSF 15 może wywrzeć w przyszłości wpływ na kwoty i ujawnienia prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej. Nie ma jednak możliwości przedstawienia wiarygodnych danych szacunkowych dotyczących oddziaływania MSSF 15, dopóki Grupa nie przeprowadzi szczegółowej analizy w tym aspekcie. Według szacunków jednostki dominującej pozostałe ww. standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez jednostkę na dzień bilansowy.

Jednocześnie nadal poza regulacjami przyjętymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

Według szacunków jednostki dominującej zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych według **MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”** nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby przyjęte do stosowania na dzień bilansowy.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Comarch za 12 miesięcy 2015 roku obejmuje sprawozdania następujących spółek:

	Charakter powiązań	Metoda konsolidacji	Udział Comarch S.A. w kapitale zakładowym
Comarch S.A.	jednostka dominująca	pełna	
Comarch AG	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Sistemas LTDA	jednostka zależna	pełna	80% w posiadaniu Comarch AG, 20% w posiadaniu Comarch Software und Beratung AG)
Comarch Software und Beratung AG	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu Comarch AG *)
Comarch Solutions GmbH	jednostka zależna	pełna	100% zależna od Comarch Software und Beratung AG
Comarch S.A.S.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch R&D S.à r.l.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Luxembourg S.à r.l.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Inc.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Panama Inc.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu Comarch Inc.
Comarch Canada, Corp.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City)	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Middle East FZ-LLC	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch LLC	jednostka zależna	pełna	100%
OOO Comarch	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Technologies Oy	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch UK Ltd.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Chile SpA	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Software Spain S.L.U.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Yazilim A.S.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch SRL	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Malaysia SDN. BHD.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch s.r.o.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Pointshub Inc.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch AB	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Argentina S.A.	jednostka zależna	pełna	100%

Comarch Technologies sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100%
CA Consulting S.A.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Management sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	jednostka zależna	pełna	100% ogólnej liczby certyfikatów inwestycyjnych 8,82% w posiadaniu CCF FIZ, 26,45% w posiadaniu Comarch S.A., 64,73% akcji nabytych w celu umorzenia przez Comarch Management sp. z o.o. SK-A
Comarch Management sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Management sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	50% w posiadaniu Bonus Management sp. z o.o. SK-A, 50% w posiadaniu MKS Cracovia SSA
Bonus MANAGEMENT sp. z o.o. Cracovia Park SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Development sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Healthcare S.A.	jednostka zależna	pełna	77,08% w posiadaniu CCF FIZ, 22,92% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SKA
Comarch Polska S.A.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Pointshub S.A.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Infrastruktura S.A.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
iComarch24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Swiss AG	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A
CAMS AG	jednostka zależna	pełna	51% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A
Opso sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100%
MKS Cracovia SSA	jednostka zależna	pełna	66,11%

(*) w tym 2,68% akcji CSuB AG pożyczonych od podmiotu spoza Grupy Comarch

3. Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

3.1. Sprawozdawczość wg segmentów za 12 miesięcy 2015 roku

Dla Grupy Kapitałowej Comarch podstawowym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty branżowe, a pomocniczym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty geograficzne. Objęte konsolidacją jednostki Grupy Kapitałowej Comarch prowadzą następujące rodzaje działalności:

- sprzedaż systemów informatycznych i usług z nimi związanych w tym również produkcja oprogramowania dla medycyny oraz sprzedaż sprzętu informatycznego (określaną dalej jako „Segment IT”),
- działalność sportową (określaną dalej jako „Segment Sport”) prowadzoną przez MKS Cracovia SSA,
- działalność związaną z inwestowaniem na rynku kapitałowym i na rynku nieruchomości (określaną dalej jako „Segment Inwestycje”),
- działalność w zakresie świadczenia usług medycznych (określaną dalej jako „Segment Medycyna”).

Zwracamy uwagę, że w raporcie za IV kwartał 2015 nastąpiła zmiana sposobu prezentacji Segmentu „Medycyna”. Obecnie w Segmencie Medycyna prezentowana jest działalność polegająca na świadczeniu usług medycznych przez Centrum Medyczne iMed24. Działalność polegająca na produkcji oprogramowania oraz świadczeniu usług informatycznych dla odbiorców z sektora Medycznego jest prezentowana w segmencie IT. Dokonano jednocześnie analogicznej korekty prezentacyjnej w danych roku 2014.

Dominujący udział w przychodach ze sprzedaży, wynikach oraz aktywach posiada Segment IT. Ze względu na specyfikę działalności segment IT prezentowany jest z wydzieleniem rynku DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria), rynku polskiego oraz rynków pozostałych.

Ze względu na geograficzny podział działalności Grupa Comarch wyróżnia następujące segmenty rynku: Polska, Rejon DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria), Pozostałe kraje. Segment Sport, Segment Inwestycje i Segment Medycyna prowadzą działalność wyłącznie na terenie Polski. Ze względu na to, że jedynie Segment IT prowadzi działalność poza krajem i jednocześnie ponoszone w Segmencie IT koszty w znacznej mierze są wspólne dla sprzedaży eksportowej oraz krajowej nie jest celowe ustalanie wyniku odrębnie dla działalności eksportowej i krajowej.

Sprzedaż Grupy Comarch jest mocno zdywersyfikowana i nie występuje uzależnienie od jednego odbiorcy. W ciągu 12 miesięcy 2015 roku sprzedaż do żadnego z kontrahentów nie przekroczyła 10% całkowitej sprzedaży Grupy Comarch.

Rozkład przychodów ze sprzedaży osiągniętych przez Grupę Kapitałową Comarch na przestrzeni roku 2015 przedstawiał się następująco: 22% rocznej sprzedaży zostało zrealizowane w pierwszym kwartale, 23% w drugim kwartale, 20% w trzecim kwartale oraz 35% w czwartym kwartale. Przychody pierwszego i drugiego kwartału miały większy udział w przychodach całorocznych niż to miało miejsce w 2014 roku.

Na przestrzeni roku 2016 Spółka spodziewa się rozkładu przychodów ze sprzedaży zbliżonego do tego z 2015 roku.

Przychody, koszty i wynik finansowy

12 miesięcy 2014	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Eliminacje	Razem
	Rynek polski	Rynek DACH	Pozostałe rynk					
Przychody segmentu– sprzedaż klientom zewnętrznym	647 055	226 441	149 504	2 121	19 601	5 592	-	1 050 314
<i>w tym:</i>								
<i>przychody ze sprzedaży:</i>	641 745	224 960	148 224	529	17 341	5 552	-	1 038 351
<i>na rzecz klientów z sektora Telekomunikacja, Media, IT</i>	86 733	109 091	67 520	-	-	-	-	263 344
<i>na rzecz klientów z sektora Finanse i Bankowość</i>	121 153	4 063	13 528	-	-	-	-	138 744
<i>na rzecz klientów z sektora Handel i Usługi</i>	49 279	5 322	63 197	-	-	-	-	117 798
<i>na rzecz klientów z sektora Przemysł i Utilities</i>	87 386	4 128	2 595	-	-	-	-	94 109
<i>na rzecz klientów z Sektora Publicznego</i>	170 568	-	1 384	-	-	-	-	171 952
<i>na rzecz Małych i Średnich Przedsiębiorstw</i>	99 463	102 356	-	-	-	-	-	201 819
<i>na rzecz klientów z sektora Medycyna</i>	25 497	-	-	-	-	5 552	-	31 049
<i>na rzecz pozostałych klientów</i>	1 666	-	-	529	17 341	-	-	19 536
<i>pozostałe przychody operacyjne</i>	4 770	1 548	920	-	1 496	40	-	8 774
<i>przychody finansowe</i>	540	(67)	360	1 592	764	-	-	3189
Przychody segmentu– sprzedaż pozostałym segmentom	262 983	22 549	14 202	2 780	8 639	1 340	(312 493)	
Przychody segmentu ogółem*	910 038	248 990	163 706	4 901	28 240	6 932	(312 493)	1 050 314
Koszty segmentu d/t sprzedaży klientom zewnętrznym	589 076	212 828	125 626	2 194	17 072	9 948	-	956 744
Koszty segmentu d/t sprzedaży pozostałym segmentom	262 983	22 549	14 202	2 780	8 639	1 340	(312 493)	-
Koszty segmentu ogółem*	852 059	235 377	139 828	4 974	25 711	11 288	(312 493)	956 744
Podatek bieżący	(13 550)	(5 633)	(9 542)	(352)	-	-	-	(29 077)
Aktywa i rezerwa na podatek z tytułu ulgi inwestycyjnej i pozostałych tytułów	4 874	1 342	(29)	(619)	(408)	236	-	5 396
Udział segmentu w wyniku jednostek wycenianych metodą prawa własności	(993)	-	-	-	-	-	-	(993)
Wynik netto	48 310	9 322	14 307	(1 044)	2 121	(4 120)	-	68 896
<i>w tym:</i>								
<i>wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej</i>	48 310	9 039	14 307	(1 044)	1 402	(4 120)	-	67 894
<i>wynik przypadający udziałom nie dającym kontrol</i>	-	283	-	-	719	-	-	1 002

*) pozycje obejmują odpowiednio przychody oraz koszty z wszystkich rodzajów, które w sposób bezpośredni można przyporządkować poszczególnym segmentom

Sprzedaż pomiędzy poszczególnymi segmentami odbywa się na zasadach rynkowych.

dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

12 miesięcy 2015	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna**	Eliminacje	Razem
	Rynek polski	Rynek DACH	Pozostałe rynki					
Przychody segmentu – sprzedaż klientom zewnętrznym	684 967	254 191	182 107	2 017	21 091	6 625	-	1 150 998
w tym:								
przychody ze sprzedaży:	679 068	244 499	181 632	331	19 639	7 320	-	1 132 489
na rzecz klientów z sektora Telekomunikacja, Media, IT	129 350	118 442	65 368	-	-	-	-	313 160
na rzecz klientów z sektora Finanse i Bankowość	124 890	8 095	18 061	-	-	-	-	151 046
na rzecz klientów z sektora Handel i Usługi	71 212	6 506	81 184	-	-	-	-	158 902
na rzecz klientów z sektora Przemysł i Utilities	90 576	8 909	13 249	-	-	-	-	112 734
na rzecz klientów z Sektora Publicznego	111 871	-	3 751	-	-	-	-	115 622
na rzecz Małych i Średnich Przedsiębiorstw	106 560	102 547	-	-	-	-	-	209 107
na rzecz klientów z sektora Medycyna	42 604	-	-	-	-	7 320	-	49 924
na rzecz pozostałych klientów	2 005	-	19	331	19 639	-	-	21 994
pozostałe przychody operacyjne	6 395	11 760	630	212	1 020	228	-	20 245
przychody finansowe	(496)	(2 068)	(155)	1 474	432	(923)	-	(1 736)
Przychody segmentu – sprzedaż pozostałym segmentom	272 141	30 992	34 249	3 061	8 814	1 509	(350 766)	-
Przychody segmentu ogółem*	957 108	285 183	216 356	5 078	29 905	8 134	(350 766)	1 150 998
Koszty segmentu d/t sprzedaży klientom zewnętrznym	606 524	200 639	195 421	3 034	21 067	11 273	-	1 037 958
Koszty segmentu d/t sprzedaży pozostałym segmentom	272 141	30 992	34 249	3 061	8 814	1 509	(350 766)	-
Koszty segmentu ogółem*	878 665	231 631	229 670	6 095	29 881	12 782	(350 766)	1 037 958
Podatek bieżący	(11 924)	(11 931)	(7 635)	(338)	-	-	-	(31 828)
Aktywa i rezerwa na podatek z tytułu ulgi inwestycyjnej i pozostałych tytułów	2 683	(2 925)	1 130	314	(305)	-	-	897
Udział segmentu w wyniku jednostek wycenianych metodą prawa własności	227	-	(3 476)	-	-	-	-	(3 249)
Wynik netto	69 429	38 696	(23 295)	(1 041)	(281)	(4 648)	-	78 860
w tym:								
wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	69 429	38 168	(23 295)	(1 027)	(186)	(4 648)	-	78 441
wynik przypadający udziałom nie dającym kontroli	-	528	-	(14)	(95)	-	-	419

*) pozycje obejmują odpowiednio przychody oraz koszty z wszystkich rodzajów, które w sposób bezpośredni można przyporządkować poszczególnym segmentom

Sprzedaż pomiędzy poszczególnymi segmentami odbywa się na zasadach rynkowych.

**) Zwracamy uwagę, że w raporcie za IV kwartał 2015 roku nastąpiła zmiana sposobu prezentacji Segmentu „Medycyna”. Obecnie w Segmencie Medycyna prezentowana jest działalność polegająca na świadczeniu usług medycznych przez Centrum Medyczne iMed24. Działalność polegająca na produkcji oprogramowania oraz świadczeniu usług informatycznych dla odbiorców z sektora Medycznego jest prezentowana w segmencie IT. Dokonano jednocześnie analogicznej korekty prezentacyjnej w danych roku 2014.

Udział segmentów branżowych w aktywach i zobowiązaniach oraz wydatkach inwestycyjnych

Aktywa i zobowiązania segmentów oraz wydatki inwestycyjne i amortyzacja na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2015 roku przedstawiają się następująco:

31 grudnia 2014 / 12 miesięcy 2014

	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Ogółem
	Polska	Rejon DACH	Pozostałe kraje				
Aktywa	731 862	200 005	118 194	113 764	40 645	12 085	1 216 555
Zobowiązania	384 370	92 040	23 013	2 279	13 358	802	515 862
Wydatki inwestycyjne	71 576	10 981	706	17 594	1 273	1 377	103 507
Amortyzacja	32 171	15 671	896	847	1 388	3 407	54 380

31 grudnia 2015 / 12 miesięcy 2015

	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Ogółem
	Polska	Rejon DACH	Pozostałe kraje				
Aktywa	704 828	243 816	182 572	121 627	44 327	9 553	1 306 723
Zobowiązania	388 609	79 090	37 378	7 092	15 191	64	527 424
Wydatki inwestycyjne	57 857	10 459	32 533	34 739	1 905	-	137 493
Amortyzacja	35 353	11 587	1 877	713	1 051	3 220	53 801

Ze względu na geograficzny podział działalności Grupa Comarch wyróżnia następujące segmenty rynku: Polska, Rejon DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria) oraz Pozostałe kraje. Segment Sport, Segment Inwestycje i Segment Medycyna prowadzą działalność wyłącznie na terenie Polski. Ze względu na to, że jedynie Segment IT prowadzi działalność poza krajem i jednocześnie ponoszone w Segmencie IT koszty w znacznej mierze są wspólne dla sprzedaży eksportowej oraz krajowej nie jest celowe ustalanie wyniku odrębnie dla działalności eksportowej i krajowej.

Podział przychodów ze sprzedaży, aktywów oraz wydatków inwestycyjnych ogółem wg segmentów geograficznych jest zaprezentowany poniżej.

Przychody ze sprzedaży podstawowej- wg lokalizacji działalności

	12 miesięcy 2015	%	12 miesięcy 2014	%
Kraj /Polska/	706 358	62,4	665 167	64,0
Rejon DACH	244 499	21,6	224 960	21,7
Pozostałe kraje	181 632	16,0	148 224	14,3
RAZEM	1 132 489	100,0	1 038 351	100,0

Suma aktywów - wg lokalizacji działalności

	31 grudnia 2015	%	31 grudnia 2014 r.	%
Kraj /Polska/	877 911	67,2	898 355	73,8
Rejon DACH	246 170	18,8	200 005	16,5
Pozostałe kraje	182 642	14,0	118 195	9,7
RAZEM	1 306 723	100,0	1 216 555	100,0

Wydatki inwestycyjne - wg lokalizacji działalności

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Kraj /Polska/	94 501	91 819
Rejon DACH	10 459	10 981
Pozostałe kraje	32 533	707
RAZEM	137 493	103 507

3.2. Rzeczowe aktywa trwałe

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Grunty, budynki i budowle	293 641	242 135
Środki transportu i urządzenia	85 331	67 953
Środki trwałe w budowie	27 512	62 879
Pozostałe	15 937	17 956
Zaliczki na środki trwałe w budowie	101	35
RAZEM	422 522	390 958

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują głównie nieruchomości i urządzenia posiadane przez Grupę Comarch. Na dzień 31 grudnia 2015 r. własnością Grupy jest sześć budynków biurowych położonych w Krakowie, w Specjalnej Strefie Ekonomicznej o powierzchni całkowitej 56 760 m², dwa budynki biurowe położone w Warszawie o powierzchni całkowitej 2 582 m², budynki biurowe i magazynowe w Łodzi, budynek biurowy i magazynowy w Lille oraz budynek biurowy i data center w Dreźnie. Grupa jest również w posiadaniu niezabudowanych nieruchomości gruntowych na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie o powierzchni ok. 1,7 ha. Środki trwałe w budowie na dzień 31 grudnia 2015 r. obejmują głównie nakłady związane z przebudową budynku pofabrycznego oraz budową przyległego budynku biurowego w Łodzi oraz nakłady na prace modernizacyjne obiektów użytkowanych przez Grupę. Grupa planuje rozpoczęcie w drugim kwartale 2016 roku kolejnej inwestycji na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie, polegającej na budowie budynku biurowego o powierzchni użytkowej ok. 17 tys. m².

W dniu 3 października 2013 r. została zawarta umowa z konsorcjum firm Łęgprzem sp. z o.o., ZSK sp. z o.o. oraz Graphbud sp. z o.o. na realizację V etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (budynek SSE6), której przedmiotem było wybudowanie budynku biurowo-usługowego i data center wraz z infrastrukturą drogową i techniczną, o łącznej powierzchni 11 708,87 m². Wartość umowy początkowo wynosiła 62 268 tys. zł. W wyniku podpisanych aneksów do ww. umowy wartość umowy wzrosła z 62 268 tys. zł do 64 907 tys. zł. W związku z rozszerzeniem zakresu prac świadczonych przez konsorcjum termin zakończenia inwestycji został wydłużony do 31 sierpnia 2015 r. O powyższych zmianach Spółka informowała w raportach bieżących nr RB-5-2015 z dnia 16 stycznia 2015 r., RB-9-2015 z dnia 30 marca 2015 r., RB-15-2015 z dnia 28 maja 2015 r., RB-27-2015 z dnia 16 lipca 2015 r. oraz RB-31-2015 z dnia 14 sierpnia 2015 r. W dniu 31 sierpnia 2015 r. dokonano odbioru końcowego budynku SSE6. Ostateczna wartość poniesionych na jego budowę nakładów inwestycyjnych to 68 747 tys. zł. We wrześniu 2015 r. budynek został wprowadzony do ewidencji środków trwałych Grupy, a od października 2015 roku rozpoczął się jego okres amortyzacji.

Spółka zależna Comarch Healthcare S.A. rozpoczęła w I kwartale 2012 roku prowadzenie działalności diagnostycznej i medycznej (Centrum Medyczne iMed24) i rozpoczęła użytkowanie sprzętu diagnostycznego i medycznego zakupionego w 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość księgowa tego sprzętu wynosi 8 462 tys. zł.

W dniu 16 czerwca 2015 r. została zawarta umowa pomiędzy Bonus Development spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A., spółką zależną Comarch S.A. oraz Skanska S.A. na realizację inwestycji budowlanej w Łodzi. Przedmiotem umowy jest wybudowanie budynku biurowego wraz z przebudową i zmianą sposobu użytkowania przyległego budynku pofabrycznego zlokalizowanego w Łodzi przy ul. Jaracza 76/78 wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz z dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Powierzchnia całkowita budynku będzie wynosić 9 906,20 m². Wartość umowy wynosi 38 800 tys. zł netto. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2016 roku. Nakłady inwestycyjne poniesione w

związku z ww. umową do dnia 31 grudnia 2015 r. wyniosły 5 968 tys. zł.

Budynek biurowy nabyty w Lille przez Comarch SAS został dostosowany do funkcji biurowej i stanowi obecnie siedzibę spółki. Budynek magazynowy zostanie docelowo przekształcony w Comarch Data Center o powierzchni ok. 1 700 m². Planowany termin rozpoczęcia inwestycji to drugi kwartał 2016 roku.

3.3. Nieruchomości inwestycyjne

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Grunty	9 815	8 538
Budynki	7 248	7 581
Razem	17 063	16 119

Na dzień 31 grudnia 2015 r. nieruchomości inwestycyjne obejmują zabudowane nieruchomości zlokalizowane w Krakowie, wykorzystywane na cele wynajmu podmiotom spoza Grupy oraz grunty położone w Krakowie, nabyte w celu budowy obiektów przeznaczonych na wynajem dla podmiotów spoza Grupy oraz nieruchomość zlokalizowaną w Kostrzynie wynajmowaną podmiotom spoza Grupy.

3.4. Wartość firmy

Obejmuje wartość firmy ustaloną przy nabywaniu udziałów następujących spółek:

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Comarch Kraków	99	99
CDN Comarch	1 227	1 227
Comarch AG	1 900	1 900
Comarch, Inc.	58	58
Comarch Software und Beratung AG	29 038	29 038
Comarch Swiss AG (A-MEA Informatik AG do 31 grudnia 2012)	8 413	8 413
Razem	40 735	40 735

Test na utratę wartości przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2015 r. nie wykazał utraty wartości wyżej wymienionych składników aktywów. Metodologia testu zostanie szczegółowo opisana w rocznym sprawozdaniu finansowym za rok 2015.

3.5. Pozostałe wartości niematerialne

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Koszty zakończonych prac rozwojowych	2 135	1 019
Prawo wieczystego użytkowania	38 850	38 942
Koncesje, licencje i oprogramowanie	22 222	23 281
Inne	3 292	7 075
Ogółem	66 499	70 317

Inne wartości niematerialne obejmują wycenę zaliczonych do wartości niematerialnych aktywów związanych z przejściem firmy ESAProjekt sp. z o.o. w kwocie 1 243 tys. zł, wartość relacji z klientami w spółce Comarch Swiss AG (dawniej A-MEA Informatik AG) w kwocie 651 tys. zł oraz karty zawodników w MKS Cracovia SSA w kwocie 1 398 tys. zł.

W związku z aktualizacją prognoz przyszłych przepływów finansowych działalności sektora e-Zdrowie, Grupa przeprowadziła na dzień 30 czerwca 2015 r. aktualizację wartości niematerialnych i prawnych związanych z nabyciem w 2012 roku ESAProjekt sp. z o.o. W wyniku przeprowadzonej aktualizacji wartość ww. składnika aktywów została zmniejszona o 1 581 tys. zł i o tę samą kwotę został obniżony wynik operacyjny i netto Grupy. W IV kwartale nie zachodziła konieczność kolejnej aktualizacji wartości. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość tych wartości niematerialnych i prawnych wynosi 1 243 tys. zł.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących MKS Cracovia SSA o wartości 31 650 tys. zł jest traktowane jako wartość niematerialna o nieokreślonym okresie użytkowania i

nie jest amortyzowane. Spółka spodziewa się, że nastąpi odnowienie prawa wieczystego użytkowania i odbędzie się to bez ponoszenia znaczących kosztów, gdyż Spółka nie jest zobowiązana do spełnienia żadnych warunków, od których zależałoby przedłużenie tego prawa. Spółka nie spodziewa się poniesienia znaczących kosztów przy odnowieniu prawa wieczystego użytkowania w kontekście dotychczasowych działań współwłaściciela Klubu czyli gminy Kraków.

3.6. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. Grupa posiada inwestycje w jednostkach stowarzyszonych.

Stan na 1 stycznia 2014 r.	49
Udział w podwyższonym kapitale i wyniku za 2014 rok w Sointeractive S.A.	471
Objęcie akcji i udział w wyniku w Metrum Capital S.A. (dawniej Volatech Capital Advisors S.A.)	68
Splata pożyczki	(21)
Stan na 31 grudnia 2014 r.	567
Stan na 1 stycznia 2015 r.	567
Udział w wyniku SolInteractive S.A.	(103)
Objęcie akcji i udział w wyniku w Metrum Capital S.A. (dawniej Volatech Capital Advisors S.A.)	156
Udzielenie pożyczki dla SolInteractive S.A.	737
Objęcie akcji i udział w wyniku Thanks Again LLC	21 820
Stan na 31 grudnia 2015 r.	23 177

Wykazane na dzień 31 grudnia 2015 roku inwestycje w jednostkach stowarzyszonych obejmują nabyte przez CCF FIZ i Bonus Management sp. z o.o. Activia SK-A udziały i akcje w spółce SolInteractive S.A. stanowiące 42,98% akcji (27,37% w głosach na WZA spółki) w spółce, akcje w spółce Metrum Capital S.A., w której Comarch S.A. objął 21,43% kapitału zakładowego (15,79% w głosach na WZA spółki), a spółka CAMS AG objęła 42,86% kapitału zakładowego (31,58% w głosach na WZA spółki) o łącznej wartości 620 tys. zł, udziały w spółce Thanks Again LLC, w której Comarch Pointshub, Inc. objął 42,50% kapitału zakładowego (42,50% w głosach na WZA spółki) o wartości 21 820 tys. zł (wartość nominalna objętych udziałów 30 831 tys. zł pomniejszona o udział w wyniku bieżącym oraz aktualizację wartości udziałów) oraz pożyczki udzielone spółce SolInteractive S.A. przez spółki Comarch Infrastruktura S.A. oraz Comarch S.A. w kwocie 737 tys. zł.

3.7. Zapasy

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Materiały i surowce	1 105	2 211
Produkcja w toku	44 493	28 289
Towary	5 000	16 763
Produkty gotowe	76	-
Zaliczki na towary	394	656
RAZEM	51 068	47 919

Koszt zapasów ujęty w pozycji „koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów” wyniósł 338 872 tys. zł (12 miesięcy 2015), 396 647 tys. zł (12 miesięcy 2014).

W okresie 2015 roku Grupa Comarch utworzyła odpisy aktualizujące wartość towarów i materiałów na kwotę 211 tys. zł. Grupa Comarch rozwiązała odpisy na kwotę 224 tys. zł utworzone w latach wcześniejszych.

3.8. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Stan na początek roku	-	6 685
zwiększenia I półrocze	-	137
zbycie I półrocze	-	-

Stan na 30 czerwca	-	6 822
zwiększenia III kwartał	-	-
zbycie III kwartał	-	6 822
Stan na 30 września	-	-
zwiększenia IV kwartał	-	-
Stan na 31 grudnia	-	-

W okresach objętych niniejszym raportem nie dokonywano odpisów z tytułu utraty wartości aktywów dostępnych do sprzedaży.

Na 31 grudnia 2015 r. Grupa nie posiadała aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

3.9. Pochodne instrumenty finansowe

a) Aktywa

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Terminowe kontrakty walutowe – przeznaczone do obrotu	710	13
Transakcje zamiany stopy procentowej IRS	-	-
	710	13
<i>Część krótkoterminowa</i>	631	13
<i>Część długoterminowa</i>	79	-

b) Zobowiązania

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Terminowe kontrakty walutowe – przeznaczone do obrotu	1 840	1 539
Transakcje zamiany stopy procentowej IRS	1 210	1 234
	3 050	2 773
<i>Część krótkoterminowa</i>	1 639	1 369
<i>Część długoterminowa</i>	1 411	1 404

Grupa posiadała kontrakty terminowe typu forward zawarte w celu ograniczenia wpływu na wynik finansowy zmian w przepływach pieniężnych związanych z uprawdopodobnionymi planowanymi transakcjami, wynikających z ryzyka zmiany kursów walut oraz w celu zabezpieczenia przepływów z tytułu uruchamianego w złotych polskich kredytu inwestycyjnego udzielonego w euro. Na dzień 31 grudnia 2015 r. ww. instrumenty zostały wycenione w wartości godziwej ustalonej wg ceny rynkowej, a zmiany w wycenie zostały odniesione na wynik z operacji finansowych. Łączna wartość netto kontraktów forward otwartych na dzień 31 grudnia 2015 r. wyniosła 18 100 tys. EUR, 8 200 tys. USD, 2 200 tys. GBP oraz 700 tys. CAD. Po dacie bilansu Grupa Comarch zawarła kontrakty forward na sprzedaż 12 275 tys. EUR, 6 000 tys. USD oraz 2 500 tys. GBP.

Spółka Comarch S.A. w dniu 24 października 2013 roku zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w dniu 30 września 2013 roku w Banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na okres 5 lat, tj. do 31 października 2018 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi minus 262 tys. zł.

Spółka Comarch S.A. w dniu 27 czerwca 2014 roku zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla nieodnawialnego kredytu obrotowego zaciągniętego w dniu 4 stycznia 2013 roku w Banku Zachodnim WBK S.A. (dawniej Kredyt Bank S.A.) z siedzibą we Wrocławiu. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na okres 5 lat, tj. do 28 czerwca 2019 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi minus 244 tys. zł.

Spółka Comarch S.A. w dniu 9 lipca 2014 roku zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w czerwcu 2006 roku w BNP Paribas Bank Polska S.A. (dawniej Fortis Bank Polska S.A.) z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie III etapu budowy budynków produkcyjno-biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na okres 10 lat, tj. do dnia 29 lipca 2024 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi minus 589 tys. zł.

W dniu 23 października 2015 roku, spółka Comarch S.A. zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w dniu 4 grudnia 2013 roku w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na okres 8 lat, tj. do 30 listopada 2023 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi minus 115 tys. zł.

3.10. Należności handlowe oraz pozostałe należności

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Należności handlowe	368 063	305 915
Odpis aktualizujący wartość należności	(23 692)	(18 747)
Należności handlowe netto	344 371	287 168
Należności pozostałe	23 435	27 530
Rozliczenia międzyokresowe czynne	13 062	9 219
Pozostałe rozliczenia	2 687	1 687
Pożyczki handlowe i pozostałe	2 712	2 380
Należności od podmiotów powiązanych	1 463	465
RAZEM	387 730	328 449
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>387 730</i>	<i>328 449</i>

Wartość godziwa należności handlowych oraz pozostałych należności jest zbliżona do ich wartości bilansowej przedstawionej powyżej. Nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z tytułu należności handlowych, ponieważ Grupa posiada dużą liczbę klientów. Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa ujęła odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych w wysokości 13 944 tys. zł oraz rozwiązała utworzone wcześniej odpisy w wysokości 13 363 tys. zł w związku z uregulowaniem należności (głównie przez jednego z klientów z rynku rosyjskiego). Operacje te ujęto odpowiednio w pozostałych kosztach i przychodach operacyjnych w rachunku zysków i strat.

3.11. Kapitał zakładowy

	Ilość akcji (szt.)	Akcje zwykłe i uprzywilejowane	Akcje własne	Razem
Stan na 1 stycznia 2014 r.	8 051 637	8 051 637	-	8 051 637
<i>31 marca 2014 r. rejestracja przez sąd podwyższenia kapitału zakładowego Spółki</i>	73 953	73 953	-	73 953
Stan na 31 grudnia 2014 r.	8 125 590	8 125 590	-	8 125 590
<i>14 maja 2015 r. rejestracja przez sąd podwyższenia kapitału zakładowego Spółki</i>	7 759	7 759	-	7 759
Stan na 31 grudnia 2015 r.	8 133 349	8 133 349	-	8 133 349

Wartość nominalna każdej akcji wynosi 1 zł.

Na kapitał zakładowy Comarch S.A. składa się:

- 1) 864 800 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A,
- 2) 75 200 akcji zwykłych na okaziciela serii A,
- 3) 883 600 akcji imiennych uprzywilejowanych serii B,
- 4) 56 400 akcji zwykłych na okaziciela serii B,

- 5) 3 008 000 akcji zwykłych na okaziciela serii C,
- 6) 1 200 000 akcji zwykłych na okaziciela serii D,
- 7) 638 600 akcji zwykłych na okaziciela serii E,
- 8) 125 787 akcji zwykłych na okaziciela serii G,
- 9) 102 708 akcji zwykłych na okaziciela serii G3,
- 10) 563 675 akcji zwykłych na okaziciela serii H,
- 11) 441 826 akcji zwykłych na okaziciela serii I2,
- 12) 91 041 akcji zwykłych na okaziciela serii J2,
- 13) 73 953 akcji zwykłych na okaziciela serii K3,
- 14) 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1.

Akcje imienne serii A i B są uprzywilejowane co do głosu w ten sposób, że na każdą akcję przypada 5 głosów na Walnym Zgromadzeniu. Zamiana akcji imiennych na akcje na okaziciela jest dopuszczalna. W przypadku zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela tracą one wszelkie uprzywilejowanie. Zbycie akcji imiennej uprzywilejowanej powoduje wygaśnięcie związanego z nią uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu, przy czym nie powoduje wygaśnięcia uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu:

- a) zbycie na rzecz osób będących akcjonariuszami Spółki na dzień 18 marca 1998 roku,
- b) zbycie na rzecz zstępnych zbywcy,
- c) przejście własności akcji imiennej w wyniku spadkobrania.

Zbycie akcji imiennych wymaga zgody Zarządu udzielonej w formie pisemnej. Zbycie akcji bez zgody Zarządu jest możliwe na warunkach określonych w Statucie Comarch S.A.

Akcje na okaziciela mają prawo do 1 głosu na WZA. Zamiana akcji na okaziciela na akcje imienne nie jest dopuszczalna.

3.11.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A. według stanu na dzień przekazania raportu kwartalnego

- Janusz Filipiak posiada 2 674 488 akcji Comarch S.A. (32,88% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 6 246 488 głosów na WZA Spółki (41,30%);
- Elżbieta Filipiak posiada 846 000 akcji Comarch S.A. (10,40% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 4 230 000 głosów na WZA Spółki (27,96%).

3.11.2. Zmiany w stanie kapitału zakładowego w IV kwartale 2015

Nie wystąpiły.

3.11.3. Zmiany w stanie kapitału zakładowego po dacie bilansu

Nie wystąpiły.

3.12. Program opcji menedżerskich dla Członków Zarządu oraz Kluczowych Pracowników Spółki

W dniu 26 czerwca 2013 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. podjęło uchwałę nr 36 w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Spółki zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową na lata 2014-2016. Celem Programu było stworzenie dodatkowej motywacji dla członków Zarządu Spółki poprzez przyznanie uprawnionym premii (zwanej dalej "Opcją") uzależnionej od wzrostu wartości Spółki i wzrostu jej kapitalizacji giełdowej. Program miał być realizowany poprzez oferowanie członkom Zarządu Spółki kolejno w 2015 roku, w 2016 roku i w 2017 roku nowoemitowanych akcji Spółki w taki sposób, aby za każdym razem wartość Opcji stanowiła iloczyn różnicy pomiędzy średnim giełdowym kursem zamknięcia akcji Spółki z każdego kolejnego roku realizacji Programu począwszy od 2014 roku, a ceną emisyjną akcji oferowanych Członkowi Zarządu Spółki i ilości akcji oferowanych Członkowi Zarządu Spółki. Po zmianach wprowadzonych uchwałą nr 25 WZA z dnia 26 czerwca 2014 r. okres trwania programu został ograniczony do 2014 roku.

Działając w wykonaniu Uchwały Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Comarch S.A. zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową, dnia 16 lutego 2015 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę nr 01/02/2015 w sprawie realizacji programu opcyjnego za 2014 rok w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości

nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki. Akcje zostały przyznane osobom uprawnionym zgodnie z założeniami programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Comarch S.A. zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową uchwalonego Uchwałą Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r. (RB-6-2015 z dnia 16 lutego 2015 r.). Zarząd Comarch S.A., działając na podstawie art. 430-433, 444, 446 i 447 k.s.h. oraz art. 9 ust. 3-7 Statutu Spółki, w wykonaniu Uchwały Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 26 czerwca 2013 r. podjął uchwałę nr 1 z dnia 16 marca 2015 r. w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki oraz w sprawie zmiany Statutu Spółki w tym zakresie. O szczegółach spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-8-2015 z dnia 16 marca 2015 r. W dniu 14 maja 2015 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego Spółki Comarch S.A. do wysokości 8 133 349,00 zł. Po podwyższeniu kapitał zakładowy Spółki dzieli się na 8 133 349 akcji. Akcjom tym odpowiada 15 126 949 głosów na WZA Spółki (raport bieżący nr RB-13-2015 z dnia 21 maja 2015 r.).

W związku z powyższym podwyższeniem kapitału, w dniu 14 maja 2015 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował zmiany w statucie Spółki (raport bieżący nr RB-14-2015 z dnia 21 maja 2015 r.).

W dniu 23 czerwca 2015 roku Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. podjął Uchwałę nr 400/15 dotyczącą warunkowej rejestracji 7 759 sztuk akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda. Warunkiem rejestracji akcji serii L1 w KDPW było podjęcie decyzji o wprowadzeniu tych akcji do obrotu na tym samym rynku regulowanym, na który zostały wprowadzone inne akcje Comarch S.A. oznaczone kodem PLCOMAR00012, przez spółkę prowadzącą ten rynek regulowany (raport bieżący nr RB-19-2015 z dnia 23 czerwca 2015 r.).

W dniu 21 lipca 2015 roku Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Uchwałą Nr 700/2015, postanowił dopuścić do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 spółki Comarch S.A. o wartości nominalnej 1 zł każda (raport bieżący nr RB-29-2015 z dnia 21 lipca 2015 r.).

W dniu 22 lipca 2015 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał komunikat Działu Operacyjnego Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., w którym poinformowano, iż na podstawie Uchwały Zarządu KDPW S.A. nr 400/15 z dnia 23 czerwca 2015 r., w dniu 23 lipca 2015 r. w Krajowym Depozycie nastąpi rejestracja 7 759 akcji Comarch S.A. o kodzie ISIN „PLCOMAR00012”. Łączna liczba papierów wartościowych po rejestracji to 6 384 949 (raport bieżący nr RB-30-2015 z dnia 22 lipca 2015 r.).

3.13. Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Zobowiązania handlowe	62 619	61 988
Zaliczki otrzymane na poczet usług	6 467	993
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	2 073	1 273
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych i innych obciążeń podatkowych	46 386	46 885
Zobowiązania inwestycyjne	3 832	6 025
Przychody przyszłych okresów	19 476	18 291
Pozostałe zobowiązania	5 404	3 449
Fundusze specjalne (ZFŚS i Zakładowy Fundusz Mieszkaniowy)	1 605	1 313
Razem	147 862	140 217

Wartość godziwa zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań jest zbliżona do ich wartości bilansowej przedstawionej powyżej.

3.14. Kontrakty długoterminowe

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
a) przychody z zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	115 211	28 068
b) przychody z nie zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	138 663	135 372
c) efekt rozliczenia zgodnie z MSR 11 nie zakończonych kontraktów ujętych w okresie sprawozdawczym	2 958	5 750
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte w okresie sprawozdawczym	256 832	169 190

Z uwagi, iż Spółka stosuje zasadę ustalania stopnia zaawansowania prac proporcjonalnie do udziału poniesionych kosztów w całości kosztów kontraktu, suma poniesionych kosztów oraz ujętych wyników odpowiada przychodom. Dokonano na koniec okresu sprawozdawczego wyceny kontraktów długoterminowych zgodnie ze stopniem zaawansowania prac.

Dokonano na koniec okresu sprawozdawczego wyceny kontraktów długoterminowych zgodnie ze stopniem zaawansowania prac. Zmiana stanu rozliczeń z tytułu kontraktów długoterminowych ujętych w aktywach i pasywach między 31 grudnia 2014, a 31 grudnia 2015 prezentowana jest poniżej:

Stan rozliczeń z tytułu kontraktów długoterminowych	Stan na 31 grudnia 2015 r.	Stan na 31 grudnia 2014 r.
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte do dnia bilansowego - wg stopnia zawansowania prac	565 412	337 429
Wystawione faktury	(557 856)	(332 831)
	7 556	4 598

	Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych	Zobowiązania z tytułu kontraktów długoterminowych	Efekt rozliczenia netto
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte w okresie sprawozdawczym			
Wartość na 1 stycznia 2014	32 264	(33 416)	(1 152)
Zmiana	20 841	(15 091)	5 750
Wartość na 31 grudnia 2014	53 105	(48 507)	4 598
Zmiana	(19 250)	22 208	2 958
Wartość na 31 grudnia 2015	33 855	(26 299)	7 556

3.15. Kredyty, pożyczki

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Długoterminowe		
Kredyty bankowe	113 540	121 593
Pożyczki	-	-
	113 540	121 593
Krótkoterminowe		
Kredyt w rachunku bieżącym	-	-
Pożyczki	-	122
Kredyty bankowe	24 152	20 400
	24 152	20 522
Kredyty, pożyczki ogółem	137 692	142 115

Wartość zobowiązań z tytułu kredytów została ujęta w wysokości zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Wartość godziwa zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek nie jest istotnie różna od wartości bilansowej.

W 2015 roku wartość uruchomionych nieodnawialnych kredytów bankowych wyniosła 16 360 tys. zł, a wartość spłaconych rat kapitałowych długoterminowych kredytów bankowych wyniosła 20 154 tys. zł, w tym w Q1 2015 roku spłacona została ostatnia rata kapitałowa kredytu inwestycyjnego w BNP Paribas Bank Polska S.A. (dawniej Fortis Bank Polska S.A.) z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie I etapu budowy budynków produkcyjnobiurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. W 2014 roku wartość uruchomionych nieodnawialnych kredytów bankowych wyniosła 43 688 tys. zł, a wartość spłaconych rat kapitałowych długoterminowych kredytów bankowych wyniosła 36 128 tys. zł.

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki nieterminowej spłaty kapitału lub wypłaty odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek, ani nie zostały naruszone inne warunki umów kredytów i pożyczek, uprawniające kredytodawcę do żądania wcześniejszej spłaty kredytu lub pożyczki.

Obciążenie kredytów i pożyczek Grupy ryzykiem stopy procentowej

Stan na	do 6	6-12	1-5 lat	powyżej 5	Razem
31 grudnia 2014 r.	miesiący	miesiący		lat	
Kredyty i pożyczki	10 755	10 160	79 101	42 492	142 508
odsetki	(393)	-	-	-	(393)
	10 362	10 160	79 101	42 492	142 115

Stan na	do 6	6-12	1-5 lat	powyżej 5	Razem
31 grudnia 2015 r.	miesiący	miesiący		lat	
Kredyty i pożyczki	12 712	11 782	77 825	35 865	138 184
Odsetki	(342)		(150)		(492)
	12 370	11 782	77 675	35 865	137 692

Struktura zapadalności kredytów, pożyczek i zobowiązań finansowych długoterminowych

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Od 1 do 2 lat	23 755	23 025
Od 2 do 5 lat	53 920	56 076
Powyżej 5 lat	35 865	42 492
	113 540	121 593

Struktura walutowa wartości bilansowej kredytów, pożyczek i zobowiązań finansowych

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
w walucie polskiej	6 785	8 807
w EUR (równowartość w zł)	130 907	133 308
	137 692	142 115

Efektywne stopy procentowe na dzień bilansowy:

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Kredyty bankowe	1,73%	1,74%
Pożyczki	-	5,81%

3.15.1. Nieodnawialne kredyty bankowe

W Grupie Comarch podmiot dominujący Comarch S.A. korzysta z następujących długoterminowych kredytów bankowych:

- kredyt inwestycyjny w BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie III etapu budowy budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie

- Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosiła 44 000 tys. zł. Okres kredytowania wynosi 16 lat, tj. do 2024 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Wykorzystanie kredytu nastąpiło do dnia 30 września 2008 r. Zabezpieczeniem kredytu są: hipoteka na wybudowanej nieruchomości, cesja polisy ubezpieczeniowej budynku oraz weksel in blanco. W dniu 5 października 2011 roku spółka dokonała przewalutowania pozostałej do spłaty kwoty kredytu na walutę euro. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 5 422 tys. EUR, tj. 23 104 tys. zł (wobec 6 042 tys. EUR, tj. 25 750 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.).
- b) kredyt inwestycyjny w banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie na refinansowanie kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w banku DnB NOR Bank Polska S.A. w dniu 28 kwietnia 2010 r., na finansowanie IV etapu budowy budynków produkcyjno-biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosi 4 126 tys. EUR. Okres kredytowania wynosi 8 lat, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są: hipoteka w kwocie 6 189 tys. EUR ustanowiona na nieruchomości będącej przedmiotem refinansowania oraz cesja praw z polisy ubezpieczeniowej ww. nieruchomości. Całkowite wykorzystanie kredytu nastąpiło w dniu 1 października 2013 roku. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 2 966 tys. EUR, tj. 12 638 tys. zł (wobec 3 482 tys. EUR, tj. 14 838 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.).
- c) kredyt inwestycyjny w BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie zakupu sprzętu oraz oprogramowania dla realizacji projektu outsourcingu usług data center dla jednego z klientów. Kredyt został udzielony w wysokości 2 400 tys. EUR, z okresem kredytowania do 2016 roku. Uruchomienie środków nastąpiło w dniu 7 sierpnia 2012 r. Oprocentowanie oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są: przelew wierzytelności z kontraktu oraz zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 218 tys. EUR, tj. 930 tys. zł (wobec 873 tys. EUR, tj. 3 720 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.).
- d) nieodnawialny kredyt obrotowy w BZ WBK Bank S.A. z siedzibą we Wrocławiu zaciągnięty w pierwszym kwartale 2013 roku na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej Spółki. Kredyt został udzielony w wysokości 7 400 tys. EUR. Okres kredytowania wynosi 8 lat, dzień ostatecznej spłaty przypada na 31 grudnia 2020 r. Oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na jednej z nieruchomości Comarch S.A. zlokalizowanej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie oraz cesja polisy ubezpieczeniowej budynku. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 4 774 tys. EUR, tj. 20 345 tys. zł (wobec 5 729 tys. EUR, tj. 24 419 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.).
- e) kredyt inwestycyjny w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie na finansowanie oraz refinansowanie nie więcej niż 90% kosztów netto inwestycji polegającej na budowie budynku biurowego SSE6 i data center na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie. Kredyt został udzielony w euro do kwoty 56 mln PLN, co na dzień podpisania umowy stanowiło równowartość kwoty 13 323 182,34 EUR. Okres kredytowania wynosi 10 lat, dzień ostatecznej spłaty przypada 4 grudnia 2023 r., oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są: pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bieżącymi Comarch S.A. prowadzonymi przez Bank Pekao S.A., oświadczenie Comarch S.A. o poddaniu się egzekucji, hipoteka umowna do kwoty 84 mln PLN na nieruchomości, na której jest realizowana inwestycja, cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości, cesja praw z gwarancji rękojmi. Kredyt został w całości wykorzystany do dnia 30 września 2015 r. Spłata kredytu rozpoczęła się w grudniu 2015. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 13 184 tys. EUR, tj. 56 185 tys. zł.

Spółka Comarch Healthcare S.A. (dawniej iMed24 S.A.) zaciągnęła w trzecim kwartale 2011 roku kredyt inwestycyjny w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie zakupu sprzętu medycznego i wyposażenia gabinetów medycznych w związku z realizacją projektu NZOZ Centrum Medyczne iMed24 w Krakowie. Wysokość dostępnego kredytu wynosiła 15 889 tys. zł, kredyt został wykorzystany w całości do 31 grudnia 2011 r. Okres

kredytowania wynosi 7 lat, tj. do 2018 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej środków trwałych oraz poręczenie podmiotu dominującego, tj. Comarch S.A. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 6 809 tys. zł wobec 9 079 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.

Spółka Comarch AG zaciągnęła w drugim kwartale 2013 roku kredyt inwestycyjny w Banku BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na refinansowanie budowy budynku produkcyjno-biurowego oraz serwerowni data center w Dreźnie. Kredyt został udzielony w wysokości 6 000 tys. EUR, z okresem kredytowania do 2018 roku. Uruchomienie środków nastąpiło w dniu 25 lipca 2013 r., oprocentowanie oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są: poręczenie Comarch S.A., dług gruntowy na przedmiocie finansowania oraz przelew praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 3 103 tys. EUR, tj. 13 225 tys. zł (wobec 4 345 tys. EUR, tj. 18 519 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.).

Spółka Bonus Development Sp. z o.o. SKA zaciągnęła w drugim kwartale 2015 roku kredyt inwestycyjny w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie na finansowanie i refinansowanie nie więcej niż 90% kosztów netto inwestycji związanych z przebudową budynku pofabrycznego oraz budową przyległego budynku biurowego w Łodzi. Kredyt został udzielony w euro do kwoty 38,8 mln PLN, co na dzień podpisania umowy stanowiło równowartość kwoty 9 261 690,50 EUR. Okres kredytowania wynosi 15 lat, dzień ostatecznej spłaty przypada w dniu 28 czerwca 2030 r., oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Zabezpieczeniem kredytu są: hipoteka umowna do kwoty 58,2 mln PLN na nieruchomości, na której jest realizowana inwestycja, pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bieżącymi Bonus Development Sp. z o.o. SKA prowadzonymi przez Bank Pekao S.A., oświadczenie Bonus Development Sp. z o.o. SKA o poddaniu się egzekucji, cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości, cesja praw z gwarancji należytego wykonania oraz z gwarancji rękojmi, cesja praw z umowy dzierżawy finansowanej nieruchomości zawartej ze spółką Comarch S.A., poręczenie spółki Comarch S.A. wraz z pełnomocnictwem do dysponowania rachunkami Comarch S.A. prowadzonymi przez Bank Pekao S.A. oraz oświadczeniem o poddaniu się egzekucji. Okres uruchomienia kredytu upływa w dniu 28 czerwca 2017 r. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość uruchomionego kredytu wynosiła 1 161 tys. EUR, tj. 4 946 tys. zł.

3.15.2. Pożyczki

Spółka Comarch S.A. w dniu 28 grudnia 2015 r. zawarła z IBM Polska sp. z o.o. umowę pożyczki na kwotę 6 265 681,96 zł na sfinansowanie dostawy sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym. Pożyczka została uruchomiona w pierwszym kwartale 2016 roku. Ostateczny termin spłaty pożyczki przypada na wrzesień 2016 roku, pożyczka nie jest zabezpieczona.

3.15.3. Linie kredytowe w rachunku bieżącym (o zmiennym oprocentowaniu)

W Grupie Comarch podmiot dominujący Comarch S.A. posiada przyznane następujące limity kredytowe w rachunku bieżącym:

- a) limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. (PKO BP S.A.) z siedzibą w Warszawie w wysokości 10 000 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 13 grudnia 2016 roku. Zabezpieczeniem kredytu są pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. w banku PKO BP S.A. oraz weksel in blanco. Na dzień 31 grudnia 2015 roku kredyt nie był wykorzystany, podobnie jak na dzień 31 grudnia 2014 roku.
- b) limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku BPH S.A. z siedzibą w Krakowie w wysokości 10 000 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 31 października 2016 roku. Zabezpieczeniem kredytu są weksel in blanco oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji. Na dzień 31 grudnia 2015 roku kredyt nie był wykorzystany, podobnie jak na dzień 31 grudnia 2014 roku.
- c) limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie w wysokości 24 033 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 31 maja 2016

roku. Zabezpieczeniem kredytu są pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. w Banku Pekao S.A., weksel in blanco oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji. Na dzień 31 grudnia 2015 roku kredyt nie był wykorzystany, podobnie jak na dzień 31 grudnia 2014 roku.

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Linie kredytowe w rachunku bieżącym przyznane, w tym:	49 033	49 262
– wykorzystane na dzień bilansowy	-	-
– dostępne na dzień bilansowy	49 033	49 262

3.16. Pozostałe zobowiązania finansowe

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	170	518
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>137</i>	<i>380</i>
<i>Część długoterminowa</i>	<i>33</i>	<i>138</i>
Zobowiązania z tytułu dywidendy	-	-
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Część długoterminowa</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Zobowiązania z tytułu opłat za objęte akcje	7 802	-
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>7 802</i>	<i>-</i>
<i>Część długoterminowa</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Razem	7 972	518

Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego Grupy Comarch (z wyłączeniem umów leasingu pomiędzy spółkami Grupy) obejmują zobowiązania spółki Comarch S.A. oraz spółki Comarch Healthcare S.A. (dawniej ESAProjekt sp. z o.o.), spółki zależnej Comarch S.A., z tytułu umów leasingu finansowego samochodów oraz sprzętu IT. Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość tych zobowiązań wynosi 170 tys. zł.

Zobowiązania z tytułu opłat za objęte udziały spółki stowarzyszonej Thanks Again LLC dotyczą zobowiązań spółki Comarch Pointshub Inc., która jest spółką zależną Comarch S.A.

Wartość tych zobowiązań wynosi 7 802 tys. zł. Ich uregulowanie planowane jest do dnia 31 sierpnia 2016 r.

3.17. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego

	Do roku	Do 5 lat	Ogółem
Zobowiązania z tytułu najmu powierzchni użytkowej	19 165	41 804	60 969
Zobowiązania z tytułu dzierżawy sprzętu elektronicznego i środków transportu	1 038	568	1 606
Razem	20 203	42 372	62 575

Prezentowane w nocie zobowiązania z tytułu umów najmu powierzchni użytkowej obejmują zobowiązania Grupy z tytułu umów najmu pomieszczeń biurowych i mieszkań służbowych. Umowy z określonym terminem ważności zostały zaliczone w sposób bezpośredni odpowiednio do okresu do roku i do 5 lat. Większość umów została zawarta jednak na czas nieokreślony, dlatego kwoty zobowiązań ustalono drogą przemnożenia miesięcznych kwot czynszu przez 12 miesięcy (kolumna „Do roku”) i 60 miesięcy (kolumna „Do 5 lat”).

Grupa Comarch na dzień 31 grudnia 2015 r. posiadała umowne zobowiązania do opłat z tytułu leasingu operacyjnego środków transportu oraz sprzętu elektronicznego w kwocie 1 606 tys. zł (wobec 2 238 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 roku).

3.18. Zobowiązania warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość gwarancji i akredytyw wystawionych przez banki na zlecenie Comarch S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 48 740 tys. zł, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2014 roku ich wartość wynosiła 60 327 tys. zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Comarch Polska S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 19 tys. zł, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2014 roku ich wartość wynosiła 19 tys. zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Grupy Comarch Software und Beratung wynosiła 815 tys. EUR (tj. 3 474 tys. zł), na dzień 31 grudnia 2014 roku ich wartość wynosiła 470 tys. EUR (tj. 2 003 tys. zł).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Comarch AG wynosiła 16 tys. EUR (tj. 63 tys. zł), na dzień 31 grudnia 2014 roku ich wartość wynosiła 16 tys. EUR (tj. 68 tys. zł).

Comarch S.A. udzielił oświadczeń o możliwości udzielenia wsparcia finansowego („*letter of comfort*”) dla spółek zależnych MKS Cracovia SSA i ESAProjekt sp. z o.o. (oba oświadczenia ważne do 30 czerwca 2016 roku) oraz iMed24 S.A. (oświadczenie ważne do 31 grudnia 2018 r.). Spółki ESAProjekt sp. z o.o. oraz iMed24 S.A. zostały połączone i funkcjonują jako Comarch Healthcare S.A.

Przyznane linie kredytowe na finansowanie działalności bieżącej (gwarancje, akredytywy, kredyt w rachunku bieżącym)

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Linie kredytowe*	169 876	179 503
	169 876	179 503

(*zawierają linie kredytowe w rachunku bieżącym opisane w pkt. 3.15.3

Grupa Comarch jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 72 666 tys. zł, z czego kwota 10 743 tys. zł jest objęta rezerwami ujętymi w bilansie na 31 grudnia 2015 r. (w tym kwota utworzonych w roku 2015 rezerw na roszczenia objęte postępowaniami sądowymi wynosi 1 495 tys. zł). Grupa Comarch pozostaje w sprawach spornych, nie objętych postępowaniami sądowymi, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 15 011 tys. zł. Roszczenia stron trzecich w związku ze sprawami spornymi nie zostały objęte rezerwami. Według Zarządów spółek Grupy Comarch, w oparciu o opinie doradców prawnych, nie istnieją okoliczności wskazujące na konieczność utworzenia rezerw na pozostałe roszczenia objęte aktualnie postępowaniami sądowymi oraz sprawami spornymi, nie objętych postępowaniami sądowymi.

W związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi w 2015 roku Grupa Comarch utworzyła odpisy aktualizujące wartość należności na kwotę 393 tys. zł. W związku ze sprawami spornymi, w których pozostaje Grupa Comarch, w 2015 roku utworzono odpisy aktualizujące wartość należności na kwotę 188 tys. zł.

3.19. Odroczony podatek dochodowy

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
- różnice przejściowe	16 203	16 388
- aktywo z tytułu straty podatkowej	6 819	5 830
- aktywo z tytułu działalności w SSE	10 441	9 916
Razem	33 463	32 134
- <i>odniesione na wynik</i>	33 463	32 134

W okresie czterech kwartałów 2015 r. dokonano rozwiązania utworzonego na dzień 31 grudnia 2014 r. aktywa z tytułu działalności strefowej w kwocie 9 916 tys. zł oraz dokonano utworzenia na 31 grudnia 2015 r. aktywa z powyższego tytułu w kwocie 10 441 tys. zł. Aktywo to będzie

sukcesywnie rozwiązywane na przestrzeni roku 2016 w proporcji do osiąganego w tym okresie dochodu strefowego.

Comarch S.A. posiada trzy zezwolenia na prowadzenie działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie:

- a) uzyskane w roku 1999, z okresem ważności do 31 grudnia 2017 r.
- b) uzyskane w roku 2007, z okresem ważności do 31 grudnia 2017 r.
- c) uzyskane w roku 2013, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania. Jednocześnie Spółka zwraca uwagę, że w dniu 23 lipca 2013 r. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia wydłużające do 2026 r. termin funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na terenie Polski.
- d) uzyskane w lutym 2016 roku w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania.

Jednocześnie Spółka zwraca uwagę, że w dniu 23 lipca 2013 r. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia wydłużające do 2026 r. termin funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na terenie Polski.

Zgodnie z MSR 12 niewykorzystana ulga podatkowa na dzień 31 grudnia 2015 r. stanowi aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Limit niewykorzystanej ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w roku 1999 roku wynosił na dzień 31 grudnia 2015 r. 245 tys. zł (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia). Limit niewykorzystanej ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w roku 2007 roku wynosił na dzień 31 grudnia 2015 r. ok. 23 787 tys. zł (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w roku 2013 roku wynosiła na dzień 31 grudnia 2015 r. ok. 29 987 tys. zł (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia).

W roku 2015 Grupa dokonała częściowego rozliczenia aktywa utworzonego na 31 grudnia 2014 roku z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 5 123 tys. zł oraz dokonano utworzenia aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 4 938 tys. zł, a także rozwiązania aktywa z tytułu straty podatkowej w kwocie 240 tys. zł oraz utworzenia w kwocie 1 229 tys. zł. Łączny wpływ wszystkich powyżej opisanych operacji na wynik netto roku 2015 roku wyniósł + 1 329 tys. zł.

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Rezerwa na podatek odroczoney		
- różnice przejściowe	8 303	6 861
- rezerwa z tytułu wyceny wartości godziwej aktywów rozpoznanych w wyniku przejęcia Grupy Comarch SuB, spółek A-MEA Informatik AG i ESAProjekt Sp. z o.o. oraz wyceny nieruchomości MKS Cracovia SSA	5 780	6 589
- rezerwa z tytułu wyceny certyfikatów CCF FIZ	24 173	24 848
Razem	38 256	38 298
- odniesione na kapitał	5 430	5 430
- odniesione na wynik finansowy	32 477	31 710
- rezerwa z tytułu nabycia spółek A-MEA Informatik AG i ESAProjekt Sp. z o.o.	349	1 158

W związku z wyceną wartości aktywów netto CCF FIZ dokonano w 2015 roku częściowego rozwiązania utworzonej w latach poprzednich rezerwy w kwocie 675 tys. zł. Równocześnie dokonano utworzenia rezerwy na podatek odroczoney z tytułu różnic przejściowych w kwocie 5 818 tys. zł i rozwiązania z tego samego tytułu w kwocie 4 376 tys. zł. W roku 2015 dokonano też rozwiązania rezerw z tytułu nabycia spółek A-MEA Informatik AG (aktualnie Comarch Swiss AG) i ESAProjekt sp. z o.o. (aktualnie Comarch Healthcare S.A.) w kwocie 809 tys. zł. Łączny wpływ powyższych operacji na wynik netto roku 2015 wyniósł - 42 tys. zł.

Ogółem zmiany w podatku odroczonym spowodowały wzrost wyniku o 1 287 tys. zł.

W odniesieniu do spółek MKS Cracovia SSA i Comarch Healthcare S.A. mimo występowania straty podatkowej nie tworzono z tego tytułu aktywa na podatek odroczoney ze względu na brak możliwości dokonania wiarygodnych szacunków co do możliwości osiągnięcia w najbliższych latach dochodu podatkowego pozwalającego na wykorzystanie istniejącej straty podatkowej z lat ubiegłych.

3.20. Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia

Krótkoterminowe	Koszty dotyczące okresu bieżącego, które zostaną poniesione w przyszłości	Rezerwy na koszty kontraktów	Rezerwy na kary umowne i inne roszczenia	Rezerwy na urlopy	Rezerwy na nagrody pieniężne	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2015	5 689	19 034	14 947	20 621	72 348	132 639
Zmiana:	454	5 137	1 437	1 757	10 316	19 101
- utworzenie rezerw	13 367	25 285	8 471	17 718	100 766	165 607
- wykorzystanie rezerw	(12 913)	(20 148)	(7 034)	(15 961)	(90 450)	(146 506)
Stan na 31 grudnia 2015	6 143	24 171	16 384	22 378	82 664	151 740

Wszystkie rezerwy zostały obliczone w oparciu o wiarygodny szacunek dokonany na dzień bilansowy.

3.21. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

3.21.1. Przychody ze sprzedaży towarów i usług

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Przychody ze sprzedaży towarów:		
SolInteractive S.A.	-	26
Thanks Again LLC	-	-
	-	26
Przychody ze sprzedaży usług:		
SolInteractive S.A.	269	127
Thanks Again LLC	5 903	-
	6 172	127
Razem	6 172	153

Cenę usług ustala się w zależności od rodzaju transakcji według jednej z trzech metod:

- 1) porównywalnej ceny rynkowej,
- 2) metody koszt plus (marża przy towarach 2-3%, przy usługach 5%),
- 3) marży od sprzedaży usług (marża w wysokości 10-40%)

3.21.2. Zakupy towarów i usług

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Zakupy towarów:		
SolInteractive S.A.	1 050	1 258
Thanks Again LLC	-	-
	1 050	1 258
Zakupy usług:		
SolInteractive S.A.		
<i>ujęte w kosztach wytworzenia</i>	4 398	2 325
<i>ujęte w pozostałych kosztach</i>	2 792	3 995
	7 190	6 320

Thanks Again LLC		
ujęte w kosztach wytworzenia	-	-
ujęte w pozostałych kosztach	-	-
	-	-
Razem	8 240	7 578

3.21.3. Salda rozrachunków na dzień bilansowy powstałe w wyniku sprzedaży/zakupu towarów/usług

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Należności handlowe od podmiotów powiązanych:		
SolInteractive S.A.	233	116
Thanks Again LLC	1 120	-
	1 353	116
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych:		
SolInteractive S.A.	2 073	1 273
Thanks Again LLC	-	-
	2 073	1 273

3.21.4. Transakcje z podmiotami stowarzyszonymi i z podmiotami powiązanymi osobowo

w tys. PLN	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Zakupy od podmiotów powiązanych osobowo	2 133	825
Sprzedaż do podmiotów powiązanych osobowo	114	90
Pożyczki i odsetki od pożyczek spłacone przez podmioty powiązane osobowo	14 594	15 611
Pożyczki i odsetki od pożyczek udzielone podmiotom powiązanym osobowo	15 130*	11 053
Zakupy od podmiotów stowarzyszonych	8 240	7 578
Sprzedaż do podmiotów stowarzyszonych	6 172	153
Pożyczki i odsetki od pożyczek spłacone przez podmioty stowarzyszone	330	142
Pożyczki i odsetki od pożyczek udzielone podmiotom stowarzyszonym	737	4

*Pozycja zawiera pożyczki w wysokości 3 700 tys. zł udzielone Przewodniczącej Rady Nadzorczej Comarch S.A. przez spółkę Bonus Management sp. z o.o. SK-A. Do dnia publikacji sprawozdania pożyczki te zostały w całości spłacone.

3.22. Zysk na akcję

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Zysk netto za okres przypadający na akcjonariuszy Spółki	78 441	67 894
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tys. sztuk)	8 131	8 108
Podstawowy zysk (strata) na akcję zwykłą (w zł)	9,65	8,37
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych (w tys. sztuk)	8 131	8 115
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję (w zł)	9,65	8,37

Podstawowy zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2015" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1

stycznia do 31 grudnia 2015 roku, gdzie wagą jest ilość dni. Podstawowy zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2014" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku, gdzie wagą jest ilość dni.

Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2015" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku oraz sumy średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku, gdzie wagą jest ilość dni oraz obliczonej zgodnie z MSR 33 rozwodnionej ilości potencjalnych akcji wynikających z wykonania opcji menedżerskiej, możliwych do przyznania za rok 2015. Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2014" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku oraz sumy średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku, gdzie wagą jest ilość dni oraz obliczonej zgodnie z MSR 33 rozwodnionej ilości akcji wynikających z wykonania opcji menedżerskiej przyznanych za rok 2014.

4. Noty dodatkowe

4.1. Informacje o akcjonariuszach posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A. oraz akcjach posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące

4.1.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A., wg stanu na dzień 29 lutego 2016 r.

- Janusz Filipiak posiada 2 674 488 akcji Comarch S.A. (32,88% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 6 246 488 głosów na WZA Spółki (41,30%);
- Elżbieta Filipiak posiada 846 000 akcji Comarch S.A. (10,40% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 4 230 000 głosów na WZA Spółki (27,96%).

4.1.2. Zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji emitenta w okresie od przekazania poprzedniego raportu okresowego, tj. od 16.11.2015 r.

Podmiot	Stan na 29 lutego 2016 r.				Stan na 16 listopada 2015 r.			
	Akcje (szt.)	Udział w kapitale zakł. (%)	Ilość głosów	Udział w głosach na WZA (%)	Akcje (szt.)	Udział w kapitale zakł. (%)	Ilość głosów	Udział w głosach na WZA (%)
Janusz Filipiak	2 674 488	32,88	6 246 488	41,30	2 674 488	32,88	6 246 488	41,30
Elżbieta Filipiak	846 000	10,40	4 230 000	27,96	846 000	10,40	4 230 000	27,96

4.1.3. Zmiany w stanie posiadania akcji Comarch S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące Comarch S.A. w okresie od 16 listopada 2015 r. do 29 lutego 2016 r.

W poniższej tabeli przedstawiono stan posiadania akcji Comarch S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące na dzień opublikowania skonsolidowanego raportu za trzy kwartały 2015 roku, tj. 16 listopada 2015 r. oraz w dniu 29 lutego 2016 r., zgodnie z posiadanymi przez Spółkę informacjami.

Osoby zarządzające i nadzorujące	Funkcja	Stan na 29 lutego 2016 r.		Stan na 16 listopada 2015 r.	
		Akcje (szt.)	Udział w głosach na WZA (%)	Akcje (szt.)	Udział w głosach na WZA (%)
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	2 674 488	41,30	2 674 488	41,30
Elżbieta Filipiak	Przewodnicząca Rady Nadzorczej	846 000	27,96	846 000	27,96
Marcin Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu	0	0,00	0	0,00
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	37 539	0,50	37 539	0,50
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	0	0,00	0	0,00
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	32 867	0,22	32 867	0,22
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	10 608	0,07	10 608	0,07
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	10 608	0,07	10 608	0,07
Ilość wyemitowanych akcji		8 133 349	100,00	8 133 349	100,00

4.2. Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze, mające znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe

4.2.1. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego

W okresie czterech kwartałów 2015 r. dokonano rozwiązania utworzonego na dzień 31 grudnia 2014 r. aktywa z tytułu działalności strefowej w kwocie 9 916 tys. zł, oraz dokonano utworzenia na 31 grudnia 2015 r. aktywa z powyższego tytułu w kwocie 10 441 tys. zł. Aktywo to będzie sukcesywnie rozwiązywane na przestrzeni roku 2016 w proporcji do osiąganego w tym okresie dochodu strefowego.

W roku 2015 Grupa dokonała częściowego rozliczenia aktywa utworzonego na 31 grudnia 2014 roku z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 5 123 tys. zł oraz dokonano utworzenia aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 4 938 tys. zł a także

rozwiązania aktywa z tytułu straty podatkowej w kwocie 240 tys. zł. oraz utworzenia w kwocie 1 229 tys. zł. Łączny wpływ wszystkich powyżej opisanych operacji na wynik netto roku 2015 wyniósł +1 329 tys. zł.

4.2.2. Wycena różnic kursowych

Wpływ zmian kursów walut na przychody i wyniki Grupy Comarch w 2015 roku był umiarkowany. Różnice kursowe zrealizowane oraz wycena bilansowa różnic kursowych od należności i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2015 r. zwiększyły przychody i wynik operacyjny Grupy Comarch o 1 571 tys. zł (podczas gdy za IV kwartały 2014 r. zwiększyły o 1 950 tys. zł), natomiast różnice kursowe z pozostałych tytułów zwiększyły wynik Grupy Comarch o 404 tys. zł (podczas gdy za IV kwartały zmniejszyły o 851 tys. zł). Łączny wpływ różnic kursowych na wynik netto Grupy Comarch za IV kwartały 2015 r. wyniósł 1 975 tys. zł (+1 099 tys. zł za IV kwartały 2014 r.).

4.2.3. Odpis z tytułu utraty wartości należności

W 2015 roku Grupa utworzyła odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych w wysokości 13 944 tys. zł. Największą pozycją jest zakwalifikowanie należności o wartości 6 153 tys. zł od jednego z kontrahentów działających na rynku zachodnioeuropejskim jako należności wątpliwych, co pogorszyło wynik operacyjny Grupy Comarch w czwartym kwartale 2015 r. o 6 153 tys. zł, a wynik netto o kwotę 6 153 tys. zł.

W czwartym kwartale 2015 roku Grupa odwróciła odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych w wysokości 8 976 tys. zł w związku z zapłatą przez jednego z kontrahentów działających na rynku rosyjskim części należności zakwalifikowanych w 2014 roku jako wątpliwe.

4.2.4. Wpływ Thanks Again LLC na wyniki Grupy Comarch

Uwzględnienie spółki stowarzyszonej Thanks Again LLC w wynikach finansowych 2015 roku metodą praw własności spowodowało zmniejszenie wyniku netto Grupy Comarch o 9 060 tys. zł. Z tego kwota 3 476 tys. zł związana jest z bieżącą działalnością spółki Thanks Again LLC, a kwota 5 584 tys. zł z aktualizacją wyceny wartości nabytych udziałów.

4.3. Inne wydarzenia IV kwartału 2015 roku

Nie wystąpiły.

4.4. Zdarzenia po dacie bilansu nieujęte w sprawozdaniu

4.4.1. Daty przekazywania raportów okresowych w 2016 roku

W dniu 18 stycznia 2016 r. raportem bieżącym nr RB-1-2016 Zarząd Comarch S.A. określił następujące stałe daty przekazywania raportów okresowych w 2016 roku:

- 1) QSr 4 2015 w dniu 29.02.2016 r.
- 2) QSr 1 2016 w dniu 16.05.2016 r.
- 3) II kwartał 2016 - Zgodnie z zasadami § 101 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, Comarch S.A. nie będzie publikować raportu kwartalnego i skonsolidowanego raportu kwartalnego za II kwartał 2016 r.
- 4) QSr 3 2016 w dniu 14.11.2016 r.
- 5) Raport roczny za 2015 rok w dniu 29.04.2016 r.
- 6) Skonsolidowany raport roczny za 2015 rok w dniu 29.04.2016 r.
- 7) Skonsolidowany raport półroczny zawierający skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe za I półrocze 2016 roku w dniu 31.08.2016 r.

4.4.2. Zawarte po dacie bilansu kontrakty forward

Grupa Comarch zawarła w okresie od 1 stycznia 2016 roku do dnia 29 lutego 2016 roku kontrakty terminowe na sprzedaż 12 275 tys. EUR, 6 000 tys. USD oraz 2 500 tys. GBP. Wartość netto kontraktów terminowych nierozliczonych na dzień 29 lutego 2016 roku wynosiła 27 875 tys. EUR, 12 400 tys. USD, 4 000 tys. GBP oraz 500 tys. CAD. Na dzień 29 lutego 2016 roku wycena otwartych kontraktów terminowych wyniosła 2 102 tys. zł. Kontrakty zapadają w terminie do 27 miesięcy od dnia bilansowego. Wszystkie kontrakty terminowe

zostały zawarte w celu ograniczenia wpływu zmian kursów walut na wynik finansowy związany z realizowanymi przez spółki Grupy Comarch kontraktami handlowymi, w których wynagrodzenie ustalone jest w walutach obcych, a także w celu zabezpieczenia przepływów z tytułu uruchamianego w złotych polskich kredytu inwestycyjnego udzielonego w euro.

4.5. Stanowisko Zarządu odnośnie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz wyników na dany rok, w świetle wyników zaprezentowanych w raporcie kwartalnym w stosunku do wyników prognozowanych

Zarząd nie podał prognozy wyników na 2015 rok.

4.6. Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowań arbitrażowych lub organem administracji publicznej

W czwartym kwartale 2015 r. spółki Grupy nie wystąpiły z powództwem ani nie były pozwane w postępowaniach spełniających kryteria określone w § 87 ust. 7 pkt 7a) i 7b) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

4.7. Informacje o istotnych transakcjach z podmiotami powiązаныmi zawartych na warunkach innych niż rynkowe

Nie wystąpiły.

4.8. Informacje o udzielonych przez emitenta lub jednostkę od niego zależną poręczeniach za zobowiązania osób trzecich lub udzielonych gwarancjach

- a) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów, w sierpniu 2010 roku została udzielona przez Comarch S.A. gwarancja na czas trwania kontraktu i gwarantuje należyte wykonanie przez Comarch S.A., wszelkich zobowiązań spółki Comarch AG wynikających z umowy. Wysokość gwarancji jest równa wartości umowy, tj. ok. 53 666 198 EUR. Warunki finansowe, na jakich została udzielona gwarancja, nie odbiegają od warunków rynkowych.
- b) W związku z zawarciem przez Comarch Inc., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na wdrożenie, hosting i utrzymanie systemu lojalnościowego, w dniu 28 kwietnia 2011 roku zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania spółki Comarch Inc. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 3 mln USD i jest ważne przez czas trwania umowy.
- c) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na sprzedaż licencji i wdrożenie Comarch Network & Service Inventory, Comarch Next Generation Service Assurance, Comarch OSS Mediations oraz sprzedaż licencji Comarch SLA Management, w dniu 11 sierpnia 2011 zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania Comarch AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do wysokości zobowiązań Comarch AG wynikających z umowy, tj. 5 495 tys. EUR
- d) W związku z zawarciem przez Comarch Healthcare S.A (dawniej iMed24 S.A.), spółkę zależną Comarch S.A., umowy kredytu inwestycyjnego z Bankiem Pekao S.A., na podstawie której Bank Pekao S.A. udzielił spółce Comarch Healthcare S.A finansowania w wysokości 15 888 666,42 PLN, w dniu 1 września 2011 r. spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania spółki zależnej Comarch Healthcare S.A wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 23 832 999,63 PLN i jest ważne maksymalnie do dnia 31 grudnia 2021 r.
- e) W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i utrzymanie systemu BSS, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch UK. Poręczenie zostało udzielone do wysokości

zobowiązań Comarch UK wynikających z powyższej umowy, tj. do kwoty 807 680 GBP oraz dodatkowo 86 400 GBP rocznie za usługę SLA i jest ważne przez cały okres trwania umowy.

- f) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie Next Generation Performance Management Solution, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG wynikające z umowy. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 3 681 747 EUR i jest ważne przez cały okres trwania umowy.
- g) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie Planning and Inventory Application (PIA), został podpisany przez Comarch S.A. list patronacki, w którym Comarch S.A. zobowiązuje się do zapewnienia należytego wykonania umowy przez Comarch AG. List patronacki jest ważny 24 miesiące od zakończenia umowy, wartość umowy wynosi 3 504 513 EUR.
- h) W związku z otrzymaniem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., subwencji na budowę infrastruktury w Dreźnie od Sachsischse AufbauBank, Comarch S.A. przystąpiła do długu na wypadek powstania zobowiązania Comarch AG do zwrotu udzielonych środków. Maksymalna odpowiedzialność Comarch S.A. z tytułu przystąpienia do długu wynosi 262,5 tys. EUR plus odsetki za okres od momentu udzielenia subwencji do jej zwrotu. Przystąpienie do długu jest ważne do dnia 30 sierpnia 2018 roku.
- i) W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A. umowy kredytu inwestycyjnego z BNP Paribas Bank Polska S.A., na podstawie której bank udzielił spółce Comarch AG finansowania w wysokości 6 mln EUR. W dniu 15 maja 2013 r. spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 9 mln EUR i jest ważne maksymalnie do dnia 15 maja 2020 r.
- j) W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na wdrożenie Comarch Loyalty Management, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania spółki Comarch UK. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 2 351 316,50 GBP i jest ważne przez okres trwania umowy.
- k) W związku z zawarciem przez Comarch SAS, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i licencję Comarch Loyalty Management, a także na usługi data center, Support & Maintenance zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch SAS wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanych przez Comarch SAS umów, tj. 2 807 329 EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- l) W związku z zawarciem przez Comarch AG Oddział w Belgii, umowy z jednym z klientów na usługi data center, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanej przez Comarch AG umowy, tj. 235 611,08 EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- m) W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na zakup licencji na oprogramowanie oraz usługi utrzymania i wsparcia, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch UK wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 11 243 479,50 GBP i jest ważne w okresie dwunastu lat od zakończenia kontraktu.
- n) W związku z zawarciem przez Comarch Healthcare S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umów na obsługę kart paliwowych., zostały udzielone przez Comarch S.A. poręczenia dla operatora kart paliwowych za zobowiązania Comarch Healthcare S.A.

wynikające z powyższych umów. Łączna kwota poręczeń wynosi 100 tys. zł i wygasa 31 maja 2016 r.

- o) W związku z zawarciem przez oddział Comarch S.A. w Albanii umowy z klientem na usługi SLA zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania oddziału wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanej przez Comarch S.A. Albanian Branch umowy, tj. ok. 10 000 EUR miesięcznie i jest ważne do czasu zakończenia umowy.
- p) W związku z zawarciem przez Comarch SAS, spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów na wdrożenie Comarch ECM, a także dostarczenie usług utrzymania i zarządzania systemem (SaaS), zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch SAS, wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 838 425 EUR i jest ważne do momentu zakończenia projektu.
- q) W związku z zawarciem przez CA Consulting S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart paliwowych, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla operatora kart paliwowych za zobowiązania CA Consulting S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 50 tys. zł i obowiązuje do dnia 31 maja 2016 r.
- r) W związku z zawarciem przez Comarch AG Oddział w Belgii, umowy ramowej z jednym z klientów, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości umowy, tj. 3 240 759 EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- s) W związku z zawarciem przez Comarch Middle East FZ-LLC, spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów na wdrożenie Comarch Loyalty Management For Airlines, Comarch Smart Analytics oraz Comarch Customer Engagement Platform-Gamification, a także dostarczenie usług utrzymania i zarządzania systemem, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie („Parent Guarantee”) za zobowiązania spółki Comarch Middle East FZ-LLC, wynikające z tego projektu. Poręczenie jest ważne do momentu wywiązania się przez Comarch Middle East FZ-LLC ze wszystkich obowiązków wynikających z umowy i zostało udzielone do wysokości maksymalnej odpowiedzialności z kontraktu, tj. do 5 mln USD. Poręczenie zostało udzielone na 5 lat.
- t) W związku z zawarciem przez Comarch Middle East FZ-LLC, spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów, na wdrożenie Comarch Customer Engagement Platform, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie („Parent Guarantee”) za zobowiązania spółki Comarch Middle East FZ-LLC wynikające z tego projektu. Umowa została podpisana na okres pięciu lat. Poręczenie jest ważne do momentu wywiązania się przez Comarch Middle East FZ-LLC ze wszystkich obowiązków wynikających z umowy i zostało udzielone do wysokości maksymalnej odpowiedzialności z kontraktu, tj. 10 mln USD.
- u) W związku z zawarciem przez Bonus Development Sp. z o.o. SK-A, spółkę zależną Comarch S.A., umowy kredytu inwestycyjnego z Bankiem Pekao S.A., na podstawie której bank udzielił spółce Bonus Development Sp. z o.o. SK-A finansowania w EUR w wysokości 38 800 000 PLN (co na dzień podpisania umowy kredytu stanowiło równowartość kwoty 9 261 690,50 EUR) oraz w związku z zawarciem umowy na transakcje skarbowe związane z zabezpieczeniem ryzyka kursowego oraz stopy procentowej ww. kredytu, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczeń za zobowiązania Bonus Development Sp z o.o. SK-A wynikające z powyższych umów. Poręczenia są ważne do momentu spłaty wszystkich zobowiązań wynikających z umowy kredytu, ostateczny termin spłaty kredytu przypada na dzień 28 czerwca 2030 r.
- v) W związku z zawarciem przez Comarch Chile SpA, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na świadczenie usług IT Out-Tasking Services, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki zależnej Comarch Chile SpA wynikające z tej umowy. Poręczenie zostało udzielone do wysokości 200 tys. EUR i jest

ważne do czasu zakończenia projektu, tj. do 30 sierpnia 2018 r.

- w) W związku z zawarciem przez Comarch Polska S.A. spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart paliwowych, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla operatora kart paliwowych za zobowiązania Comarch Polska S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 10 tys. zł i obowiązuje od dnia 15 września 2015 r.
- x) W związku z zawarciem przez spółkę Comarch AB spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie systemu Loyalty Management Solutions i jego serwis, zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch AB. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 39 746 781,00 SEK.
- y) W związku z zakupem licencji od jednego z klientów przez spółkę CA Consulting S.A. spółki zależnej Comarch S.A. zostało udzielone poręczenie na ten zakup. Kwota poręczenia wyniosła 225 226,77 EUR i została udzielona do 31 grudnia 2015 r.
- z) W związku z zawarciem przez spółkę Comarch AB spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i serwis usług Master Services Agreement zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch AB. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone na kwotę 3 826 528,58 PLN.

4.9. Inne informacje istotne dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego i ich zmian oraz informacje, które są istotne dla oceny możliwości realizacji zobowiązań przez emitenta

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku Comarch S.A. ani spółki zależne nie były stroną opcji walutowych.

W czwartym kwartale 2015 roku spółka Comarch S.A. nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń na podstawie §88 MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” ani na podstawie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych.

5. Opis istotnych dokonań i niepowodzeń oraz czynników i zdarzeń mających znaczący wpływ na osiągnięty wynik finansowy Grupy Comarch w IV kwartale 2015 roku oraz czynników, które będą miały wpływ na osiągnięte wyniki w perspektywie co najmniej kolejnego kwartału

5.1. Przychody ze sprzedaży i wynik finansowy

W czwartym kwartale 2015 roku Grupa Comarch wypracowała przychody ze sprzedaży o rekordowej wartości 403,6 mln zł. Były one wyższe o 39,7 mln zł, tj. o 10,9% niż w czwartym kwartale 2014 roku. Zysk operacyjny wyniósł 66 mln zł i był o 21,3 mln zł, tj. o 47,7% wyższy niż w czwartym kwartale 2014 roku. Wynik netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej wyniósł 42,3 mln zł i był o 9,1 mln zł, tj. o 27,6% wyższy niż w czwartym kwartale 2014 roku. Rentowność operacyjna wyniosła w opisywanym okresie 16,3%, natomiast rentowność netto 10,5%.

W okresie czterech kwartałów 2015 roku Grupa Comarch wypracowała przychody ze sprzedaży o wartości 1 132 mln zł. Były one o 94,1 mln zł, tj. o 9,1% wyższe niż w podobnym okresie 2014 roku. Zysk operacyjny wyniósł 114,8 mln zł i był o 16,2 mln zł, tj. o 16,5% wyższy niż w 2014 roku. Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej wyniósł 78,4 mln zł i był o 10,5 mln zł wyższy niż rok wcześniej. Rentowność operacyjna w całym roku 2015 wyniosła 10,1%, natomiast rentowność netto 6,9%. Grupa Comarch wypracowała w opisywanym okresie zysk EBITDA o wartości 168,6 mln zł, o 15,7 mln zł wyższej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Odnutowany przez Grupę w 2015 roku poziom rentowności operacyjnej oraz netto był znacząco wyższy niż w roku poprzednim. Na osiągnięte wyniki finansowe duży wpływ miały następujące zjawiska:

- a) wysoka całoroczna dynamiki przychodów ze sprzedaży usług własnych, zwłaszcza w sektorze telekomunikacyjnym oraz handlowo-usługowym,
- b) znaczący wzrost sprzedaży oprogramowania własnego w Q4 2015 (wzrost o 36,9 mln zł, tj. o 56,4%), co było związane z pozyskaniem nowych kontraktów w sektorze telekomunikacyjnym na rynku południowoamerykańskim oraz w sektorze handlowo-usługowym na rynkach Europy Zachodniej, które zaowocowały sprzedażą licencji na produkty Comarch,
- c) znaczący spadek w drugim półroczu 2015 roku przychodów ze sprzedaży do klientów z sektora publicznego, zwłaszcza w obszarze wyrobów gotowych,
- d) wzrostu kosztów działalności, zwłaszcza kosztów wynagrodzeń – wzrost ilości osób zatrudnionych w okresie 4 kwartałów 2015 roku był bardzo znaczący (o 826 osób), w wyniku czego fundusz płac w tym okresie był o ok. 15% wyższy niż w 2014 roku,
- e) poprawie wyników finansowych w segmencie DACH - wynik netto tego segmentu wyniósł 38,7 mln zł, co jest efektem poprawy rentowności działalności operacyjnej spółek Comarch AG, Comarch Software und Beratung AG oraz Comarch Swiss AG, związanej m.in. z pozyskaniem nowych kontraktów w sektorach telekomunikacyjnym, handlowo-usługowym i finansowo-bankowym,
- f) znaczący wzrost przychodów ze sprzedaży do klientów z sektora medycznego (o 18,9 mln zł, tj. o 60,8%). Wpływ tego sektora na wyniki finansowe Grupy Comarch był nadal negatywny, jednak wysoka dynamika przychodów powoduje, że udział sprzedaży do sektora medycznego stanowi obecnie 4,4% całkowitej sprzedaży Grupy,
- g) Uwzględnienie spółki stowarzyszonej Thanks Again LLC w wynikach finansowych 2015 roku metodą praw własności spowodowało zmniejszenie wyniku netto Grupy Comarch o 9 060 tys. zł. Z tego kwota 3 476 tys. zł związana jest z bieżącą działalnością spółki Thanks Again LLC, a kwota 5 584 tys. zł z aktualizacją wyceny wartości nabytych udziałów.

Koszty związane z wytwarzaniem oprogramowania z zakresu *e-Health*, urządzeń telemedycznych oraz prowadzeniu nowoczesnego centrum medyczno-diagnostycznego w Krakowie będą miały w kolejnych okresach istotny wpływ na zwiększenie kosztów działalności i pogorszenie bieżącego wyniku finansowego Grupy Comarch, natomiast przyczynią się one w przyszłości na zwiększenia przychodów osiąganych w tym segmencie.

W czwartym kwartale 2015 roku wielkość zatrudnienia w Grupie Comarch nie uległa zmianom. Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa Comarch (bez MKS Cracovia SSA) zatrudniała 5 037 osób, tj. o 826 osób więcej niż na dzień 31 grudnia 2014 roku. Jest to związane z pomyślnym zakończeniem letniego programu staży studenckich w trzecim kwartale oraz zwiększonym zapotrzebowaniem na pracowników wynikającym z realizacją pozyskanych w drugim półroczu kontraktów.

Osiągnięte na podstawowej działalności wyniki finansowe Grupy potwierdzają skuteczność realizowanej strategii zakładającej:

- a) sprzedaż rozwiązań informatycznych opartych w znaczącej części na własnych produktach,
- b) rozwój sprzedaży na rynkach zagranicznych, w szczególności w Europie Zachodniej,
- c) stałe ulepszanie operacyjnej efektywności działania poprzez doskonalenie procedur i racjonalizację kosztów,
- d) rozwijanie nowych technologii oraz obszarów biznesowych, zwłaszcza z zakresie medycyny,
- e) coraz większy udział sprzedaży informatyki w modelu usługowym.

Grupa Comarch aktywnie poszukuje nowych rynków zbytu (np. w Ameryce Południowej i w Azji), kontynuuje inwestycje w nowe produkty i usługi informatyczne, jak również rozbudowuje infrastrukturę IT. Bardzo dobra sytuacja finansowa Grupy Comarch gwarantuje bezpieczeństwo działalności w przypadku zmiennej sytuacji makroekonomicznej w Polsce i na świecie. Grupa świadomie ponosi koszty rozwoju nowych produktów oraz nowych segmentów działalności, a także rozwijania działalności na nowych rynkach zagranicznych, inwestując w ten sposób w budowanie przewagi konkurencyjnej na przyszłość.

5.2. Struktura przychodów

W czwartym kwartale 2015 roku Grupa odnotowała znacznie wyższe niż rok wcześniej przychody ze sprzedaży oprogramowanie własnego – wzrosły one o 36,9 mln zł, tj. o 56,4%. Jest to głównie efekt zawarcia w Q4 dużej ilości nowych kontraktów obejmujących sprzedaż licencji, m.in. w sektorze telekomunikacyjnym na rynku południowoamerykańskim oraz w sektorze handlowo-usługowym na rynku Europy Zachodniej. Przychody ze sprzedaży usług wzrosły o 23 mln zł, tj. o 10%. Przychody ze sprzedaży oprogramowania obcego spadły o 3,6 mln zł, tj. o 15,1%. Sprzedaż sprzętu komputerowego obcego spadła o 1,3 mln zł, tj. o 6,1%. Sprzedaż własnych wyrobów gotowych była znacznie niższa niż w Q4 2014, głównie na skutek braku dostaw wyrobów własnych do klientów z sektora publicznego (w Q4 2014 Grupa zrealizowała tego typu dostawy o znacznej wartości). W Q4 2015 pozostała sprzedaż zwiększyła się o 1,5 mln zł, tj. o 21,9%, co jest wynikiem głównie zwiększenia przychodów z działalności medycznej oraz sportowej.

Struktura sprzedaży wg rodzaju	Q4 2015	%	Q4 2014	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Usługi	252 414	62,5%	229 440	63,0%	22 974	10,0%
Software własny	102 377	25,4%	65 452	18,0%	36 925	56,4%
Software obcy	20 070	5,0%	23 627	6,5%	-3 557	-15,1%
Wyroby gotowe	407	0,1%	17 248	4,7%	-16 841	-97,6%
Hardware obcy	19 972	4,9%	21 263	5,9%	-1 291	-6,1%
Pozostałe	8 393	2,1%	6 886	1,9%	1 507	21,9%
Razem	403 633	100,0%	363 916	100,0%	39 717	10,9%

W 2015 roku strukturę sprzedaży wg rodzaju charakteryzował stały wzrost sprzedaży usług; jest to związane z postępującymi zmianami w modelu biznesowym sprzedaży rozwiązań informatycznych. W okresie 12 miesięcy 2015 roku nastąpił bardzo znaczny wzrost łącznej sprzedaży usług i oprogramowania własnego o 113,1 mln zł, tj. o 13%. Jest to zarówno wynik wzrostu wartości sprzedaży usług (wzrost o 64,1 mln zł, czyli o 8,7%), jak i lepszej sprzedaży oprogramowania własnego (wzrost o 49 mln zł, czyli o 37%). Udział usług i oprogramowania własnego w całkowitej sprzedaży wyniósł 86,7%. Łączne przychody ze sprzedaży oprogramowania obcego i sprzętu komputerowego wzrosły o 7,5 mln zł, tj. o 7,8%, stanowiły one zaledwie 9,2% całkowitej sprzedaży Grupy. Sprzedaż własnych wyrobów gotowych była znacznie niższa niż w 2014 (spadek o 29,1 mln zł, tj. o 70%), głównie na skutek zmniejszonych dostaw wyrobów własnych do klientów z sektora publicznego. Pozostała sprzedaż była wyższa

o 2,6 mln zł, tj. o 8,5%, głównie na skutek zwiększonych przychodów z działalności sportowej oraz medycznej.

Struktura sprzedaży wg rodzaju	12 miesięcy 2015		12 miesięcy 2014		Zmiana PLN	Zmiana %
		%		%		
Usługi	800 286	70,7%	736 227	70,9%	64 059	8,7%
Software własny	181 407	16,0%	132 413	12,8%	48 994	37,0%
Software obcy	64 919	5,7%	51 979	5,0%	12 940	24,9%
Wyroby gotowe	12 492	1,1%	41 576	4,0%	-29 084	-70,0%
Hardware obcy	39 681	3,5%	45 080	4,3%	-5 399	-12,0%
Pozostałe	33 704	3,0%	31 076	3,0%	2 628	8,5%
Razem	1 132 489	100,0%	1 038 351	100,0%	94 138	9,1%

Struktura przychodów wg odbiorców

W czwartym kwartale 2015 roku największe przyrosty przychodów ze sprzedaży wystąpiły w przypadku odbiorców z sektora handel i usługi oraz medycyna. Sprzedaż do klientów z sektora handlowo-usługowego wzrosła 19,2 mln zł, tj. o 58,9% w porównaniu do Q4 2014, głównie dzięki pozyskaniu nowych kontraktów na rynkach zagranicznych. Bardzo znaczący wzrost przychodów ze sprzedaży do klientów z sektora medycznego (o 11,9 mln zł, tj. o 77%) jest efektem zakończenia w Q4 2015 realizacji kilku dużych projektów związanych z informatyzacją służby zdrowia (m.in. w województwie wielkopolskim, małopolskim, mazowieckim). W czwartym kwartale 2015 roku nastąpił znaczący spadek przychodów ze sprzedaży (o 29,8 mln zł, tj. o 42,7%) do klientów z sektora publicznego, co jest związane z ograniczeniem zakupów przez klientów z tego sektora spowodowanym przejściowym ograniczeniem w dostępie do finansowania ze środków unijnych, a także w wyniku zmniejszonych dostaw własnych wyrobów gotowych Grupy. Przychody ze sprzedaży Grupy Comarch do odbiorców z sektora TMT wyniosły 114,3 mln zł i wzrosły o 11,8 mln zł (tj. o 11,5%) w porównaniu do Q4 2014, w wyniku szybkiego rozwoju sprzedaży na nowych rynkach zbytu, głównie w Ameryce Południowej. Klienci z sektora finanse i bankowość zakupili produkty i usługi o wartości 55,6 mln zł, tj. o 11,6 mln zł (czyli o 26,3%) wyższej od osiągniętej w analogicznym okresie roku poprzedniego. Jest to efektem pozyskania nowych klientów na rynkach zagranicznych. Sprzedaż do klientów z sektora przemysłowego wzrosła w porównaniu do Q4 2014 o 9,4 mln zł, tj. o 30,2%. Przychody ze sprzedaży do klientów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw wzrosły w Polsce o 4,4 mln zł, tj. o 12,2%, natomiast w rejonie DACH pozostały na zbliżonym do ubiegłorocznego poziomie. Pozostała sprzedaż wzrosła w Q4 2015 roku o 2 mln zł, tj. o 42,6%.

Struktura sprzedaży wg sektorów	Q4 2015		Q4 2014		Zmiana PLN	Zmiana %
		%		%		
Telekomunikacja, Media, IT	114 349	28,3%	102 539	28,2%	11 810	11,5%
Finanse i Bankowość	55 575	13,8%	43 989	12,1%	11 586	26,3%
Handel i Usługi	51 911	12,9%	32 673	9,0%	19 238	58,9%
Przemysł & Utilities	40 680	10,1%	31 235	8,6%	9 445	30,2%
Sektor publiczny	39 934	9,9%	69 695	19,1%	-29 761	-42,7%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa - Polska	40 139	9,9%	35 761	9,8%	4 378	12,2%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa - DACH	26 886	6,6%	27 802	7,6%	-916	-3,3%
Medycyna	27 423	6,8%	15 497	4,3%	11 926	77,0%
Pozostałe	6 736	1,7%	4 725	1,3%	2 011	42,6%
Razem	403 633	100,0%	363 916	100,0%	39 717	10,9%

W okresie 12 miesięcy 2015 roku nastąpił istotny spadek sprzedaży do klientów z sektora publicznego: o 56,3 mln zł, tj. o 32,8%, co jest związane z ograniczeniem w trzecim i czwartym kwartale zakupów przez klientów z tego sektora, spowodowanym przejściowym ograniczeniem w dostępie do finansowania ze środków unijnych, a także ze zmniejszonymi dostawami własnych wyrobów gotowych Grupy. Sektor publiczny odpowiadał za 10,2% przychodów Grupy w omawianym okresie. Przychody ze sprzedaży Grupy Comarch do odbiorców z sektora TMT wyniosły 313,2 mln zł i wzrosły o 49,8 mln zł (tj. o 18,9%), głównie dzięki dobrym wynikom sprzedaży zagranicznej w Q4 2015 r. Udział sprzedaży do sektora TMT w sprzedaży ogółem wyniósł 27,7%, sektor ten pozostaje największym sektorem Grupy pod względem wartości przychodów ze sprzedaży. Klienci z sektora finanse i bankowość zakupili produkty i usługi o wartości o 12,3 mln zł (tj. o 8,9%) wyższej od osiągniętej w analogicznym okresie roku poprzedniego, udział klientów z tego sektora w przychodach ogółem wyniósł 13,3%. Dynamiczny wzrost przychodów nastąpił w przypadku odbiorców z sektora handel i usługi (o 41,1 mln zł, tj. o 34,9%), ich udział w sprzedaży ogółem wzrósł do 14,0%. Jest to efekt znaczących sukcesów sprzedażowych w tym segmencie rynku na rynkach międzynarodowych. Przychody ze sprzedaży do sektora przemysłowego wzrosły o 18,6 mln zł, tj. o 19,8% i stanowiły 10% całkowitej sprzedaży. Stabilny wzrost sprzedaży nastąpił w przypadku klientów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce (o 7,1 mln zł, tj. o 7,1%). W przypadku klientów MSP w rejonie DACH przychody utrzymały się na zbliżonych do ubiegłorocznego poziomie. Wartość sprzedaży dla klientów z sektora medycznego wyniosła w 2015 roku 49,9 mln zł. Dzięki bardzo dobrej sprzedaży w Q4 2015 wzrosła ona znacząco (o 18,9 mln zł, tj. o 60,8%) w porównaniu do ubiegłego roku i odpowiada obecnie za 4,4% całkowitych przychodów Grupy Comarch. Wzrost pozostałych przychodów ze sprzedaży (o 2,5 mln zł, tj. o 12,6%) jest głównie efektem zwiększenia przychodów z działalności sportowej.

Struktura sprzedaży wg sektorów	12 miesięcy 2015	%	12 miesięcy 2014	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Telekomunikacja, Media, IT	313 160	27,7%	263 344	25,4%	49 816	18,9%
Finanse i Bankowość	151 046	13,3%	138 744	13,4%	12 302	8,9%
Handel i Usługi	158 902	14,0%	117 798	11,3%	41 104	34,9%
Przemysł & Utilities	112 734	10,0%	94 109	9,1%	18 625	19,8%
Sektor publiczny	115 622	10,2%	171 952	16,5%	-56 330	-32,8%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa - Polska	106 560	9,4%	99 463	9,6%	7 097	7,1%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa - DACH	102 547	9,1%	102 356	9,8%	191	0,2%
Medycyna	49 924	4,4%	31 049	3,0%	18 875	60,8%
Pozostałe	21 994	1,9%	19 536	1,9%	2 458	12,6%
Razem	1 132 489	100,0%	1 038 351	100,0%	94 138	9,1%

Geograficzna struktura przychodów (wg kontrahentów)

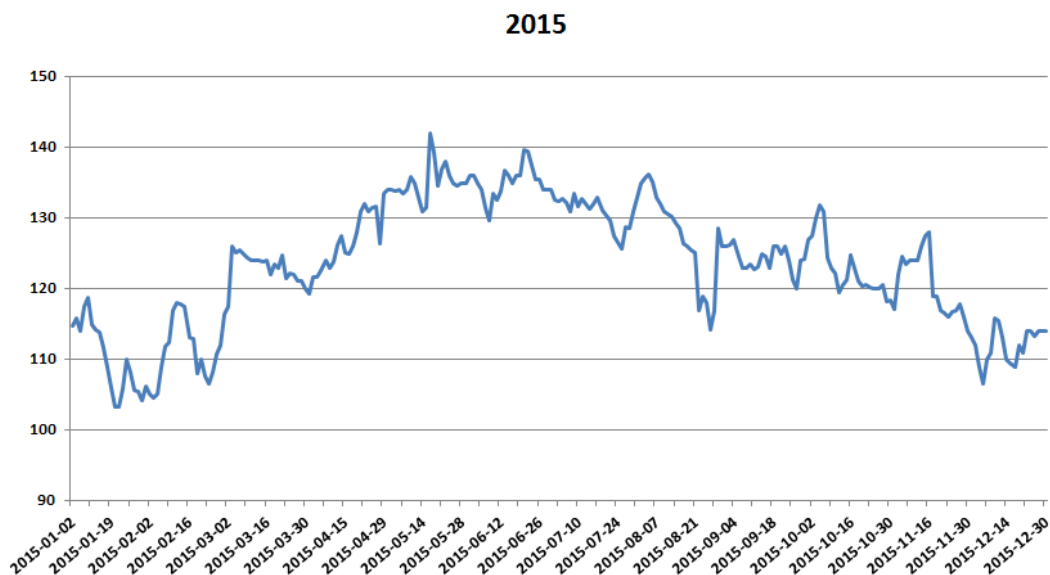
W czwartym kwartale 2015 r. Grupa odnotowała 194,8 mln zł przychodów ze sprzedaży zagranicznej (wzrost o 37,3 mln zł, tj. o 23,7% w porównaniu do Q4 2014). Wartość przychodów ze sprzedaży krajowej lekko wzrosła i wyniosła 208,8 mln zł (więcej o 2,4 mln zł, tj. o 1,2% w porównaniu do czwartego kwartału 2014 roku).

Geograficzna struktura sprzedaży	Q4 2015	%	Q4 2014	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Kraj	208 816	51,7%	206 374	56,7%	2 442	1,2%
Export	194 817	48,3%	157 542	43,3%	37 275	23,7%
Razem	403 633	100,0%	363 916	100,0%	39 717	10,9%

W okresie 12 miesięcy 2015 r. Grupa odnotowała znacznie szybsze tempo wzrostu przychodów ze sprzedaży zagranicznej niż przychodów ze sprzedaży krajowej. Przychody ze sprzedaży zagranicznej wyniosły 577,3 mln zł i były o 96,4 mln zł (tj. o 20,1%) wyższe niż rok wcześniej. Przychody ze sprzedaży krajowej spadły o 2,3 mln zł, tj. o 0,4%. W efekcie udział sprzedaży zagranicznej w sprzedaży ogółem wzrósł z 46,3% do 51%.

Geograficzna struktura sprzedaży	12 miesięcy 2015	%	12 miesięcy 2014	%	Zmiana PLN	Zmiana %
Kraj	555 196	49,0%	557 483	53,7%	-2 287	-0,4%
Export	577 293	51,0%	480 868	46,3%	96 425	20,1%
Razem	1 132 489	100,0%	1 038 351	100,0%	94 138	9,1%

5.3. Kurs akcji Comarch S.A.

W dniu 31 grudnia 2015 r. kurs akcji Comarch S.A. wyniósł 114,05 zł, co stanowi spadek o 1,3% w stosunku do kursu 115,5 zł z dnia 31 grudnia 2014 r. Wyniki Grupy i kurs akcji Comarch w kolejnych kwartałach będą zależą przede wszystkim od dynamiki rozwoju sprzedaży produktów i usług Comarch, kształtowanej przez sytuację gospodarczą i polityczną w Polsce i w Europie oraz sytuację finansową średnich i dużych przedsiębiorstw, które stanowią podstawową bazę klientów Grupy. Istotny wpływ będzie miał także poziom kursów walutowych EUR/PLN, USD/PLN, GBP/PLN i BRL/PLN oraz tempo wzrostu wynagrodzeń pracowników branży IT.

5.4. Zdarzenia IV kwartału 2015 roku o dużym znaczeniu dla bieżącej działalności Grupy Comarch

5.4.1. Zawarcie kontraktów o znacznej wartości w Regionie LATAM

W 2015 roku Grupa Comarch podpisała umowy ze spółkami Grupy Telefonica o wartości ok. 100 mln zł, w wyniku których rozwiązania informatyczne Comarch będą wdrażane i utrzymywane w 5 krajach w Ameryce Południowej. Realizacja kontraktów przewidziana jest na lata 2015 – 2018.

5.4.2. Odpis z tytułu utraty należności

W 2015 roku Grupa utworzyła odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych w wysokości 13 944 tys. zł. Największą pozycją jest zakwalifikowanie należności o wartości 6 153 tys. zł od jednego z kontrahentów działających na rynku zachodnioeuropejskim jako należności wątpliwych, co pogorszyło wynik operacyjny oraz wynik netto Grupy Comarch w czwartym kwartale 2015 r. o 6 153 tys. zł.

W czwartym kwartale 2015 roku Grupa odwróciła odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych w wysokości 8 976 tys. zł w związku z zapłatą przez jednego z kontrahentów działających na rynku rosyjskim części należności zakwalifikowanych w 2014 roku jako wątpliwe.

5.4.3. Wpływ Thanks Again LLC na wyniki Grupy Comarch

Uwzględnienie spółki stowarzyszonej Thanks Again LLC w wynikach finansowych 2015 roku

metodą praw własności spowodowało zmniejszenie wyniku netto Grupy Comarch o 9 060 tys. zł. Z tego kwota 3 476 tys. zł związana jest z bieżącą działalnością spółki Thanks Again LLC, a kwota 5 584 tys. zł z aktualizacją wyceny wartości nabytych udziałów.

5.5. Zdarzenia po dacie bilansu o dużym znaczeniu dla bieżącej działalności Grupy Comarch

5.5.1. Uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie

W dniu 1 lutego 2016 r. spółka Comarch S.A. uzyskała zezwolenie na prowadzenie w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie działalności produkcyjnej, polegającej na produkcji urządzeń elektronicznych.

VII. Skrócone kwartalne sprawozdanie finansowe Comarch S.A. za IV kwartał 2015 roku

I. Bilans (w tys. PLN)	31 grudnia 2015 r.	30 września 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
AKTYWA			
I. Aktywa trwałe	690 185	687 524	634 573
1. Wartości niematerialne i prawne	10 469	10 730	7 506
2. Rzeczowe aktywa trwałe	258 116	258 582	242 742
3. Inwestycje długoterminowe	413 452	409 631	377 055
3.1 Długoterminowe aktywa finansowe	383 757	379 581	345 891
a) w jednostkach powiązanych	383 678	379 546	345 891
b) w pozostałych jednostkach	79	35	-
3.2 Nieruchomości	29 652	30 007	31 121
3.3 Inne inwestycje długoterminowe	43	43	43
4. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	8 148	8 581	7 270
4.1 Aktywa z tytułu podatku odroczonego	7 348	7 404	6 733
4.2 Inne rozliczenia międzyokresowe	800	1 177	537
II. Aktywa obrotowe	428 267	337 241	407 338
1. Zapasy	27 424	28 856	20 846
2. Należności krótkoterminowe	291 403	221 478	264 035
2.1 od jednostek powiązanych	148 591	115 087	121 142
2.2 od pozostałych jednostek	142 812	106 391	142 893
3. Inwestycje krótkoterminowe	71 127	31 179	87 345
3.1 Krótkoterminowe aktywa finansowe	71 127	31 179	87 345
a) w jednostkach powiązanych	110	1 218	22
b) w pozostałych jednostkach	632	712	422
- udziały lub akcje	1	1	1
- udzielone pożyczki	-	4	421
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe	631	707	-
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	70 385	29 249	86 901
4. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	38 313	55 728	35 112
Aktywa razem	1 118 452	1 024 765	1 041 911
PASYWA			
I. Kapitał własny	730 041	722 366	677 089
1. Kapitał zakładowy	8 133	8 133	8 125
2. Kapitał zapasowy	562 293	562 293	521 244
3. Kapitał z aktualizacji wyceny	103 052	97 115	105 926
4. Pozostałe kapitały rezerwowe	745	745	745
5. Kapitał z rozliczenia fuzji	-	-	-
6. Zysk (strata) z lat ubiegłych	-	-	-
7. Zysk (strata) netto	55 818	54 080	41 049
II. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	388 411	302 399	364 822
1. Rezerwy na zobowiązania	143 033	85 462	129 679
1.1 Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	25 412	24 044	26 071
1.2 Pozostałe rezerwy	117 621	61 418	103 608
a) krótkoterminowe	117 621	61 418	103 608
2. Zobowiązania długoterminowe	101 209	103 902	103 993
2.1 wobec jednostek powiązanych	3 530	3 551	1 009
2.2 wobec pozostałych jednostek	97 679	100 351	102 984
3. Zobowiązania krótkoterminowe	130 753	103 828	119 648
3.1 wobec jednostek powiązanych	22 783	29 842	15 129
3.2 wobec pozostałych jednostek	106 514	72 221	103 287
3.3 Fundusze specjalne	1 456	1 765	1 232
4. Rozliczenia międzyokresowe	13 416	9 207	11 502
4.1 Inne rozliczenia międzyokresowe	13 416	9 207	11 502
a) krótkoterminowe	13 416	9 207	11 502
Pasywa razem	1 118 452	1 024 765	1 041 911
Wartość księgową	730 041	722 366	677 089

dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Liczba akcji (w szt.)	8 133 349	8 133 349	8 125 590
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	89,76	88,82	83,33
Rozwodniona liczba akcji (w szt.)	8 133 349	8 133 349	8 133 349
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	89,76	88,82	83,25

II. Rachunek zysków i strat	IV kwartał 2015	12 miesiące 2015	IV kwartał 2014	12 miesiące 2014
Za okres od 01.01 – 31.12.2015 oraz 01.01 – 31.12.2014 (w tys. PLN)				
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:	255 998	750 637	261 861	724 825
- od jednostek powiązanych	106 340	234 825	103 252	231 525
1. Przychody netto ze sprzedaży produktów	225 869	660 969	208 818	612 467
2. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	30 129	89 668	53 043	112 358
II. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:	176 567	526 357	177 642	503 226
- jednostkom powiązanym	9 049	31 774	10 543	30 266
1. Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	149 274	442 486	128 856	399 678
2. Wartość sprzedanych towarów i materiałów	27 293	83 871	48 786	103 548
III. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	79 431	224 280	84 219	221 599
IV. Koszty sprzedaży	31 491	76 837	25 355	68 135
V. Koszty ogólnego zarządu	22 622	53 883	20 051	48 533
VI. Zysk (strata) ze sprzedaży	25 318	93 560	38 813	104 931
VII. Pozostałe przychody operacyjne	279	2 255	256	913
1. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	61	389	83	279
2. Inne przychody operacyjne	218	1 866	173	634
VIII. Pozostałe koszty operacyjne	-1 216	13 774	12 828	33 336
1. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	-	-	-	-
2. Koszt projektów częściowo finansowanych dotacjami	2 148	9 593	- 6 911	-
3. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	-	-	- 2 875	-
4. Inne koszty operacyjne	-3 364	4 181	22 614	33 336
IX. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	26 813	82 041	26 241	72 508
X. Przychody finansowe	1 784	7 618	267	4 117
1. Odsetki, w tym:	246	1 514	312	1 226
- od jednostek powiązanych	207	791	153	558
2. Dywidendy i udziały w zyskach	-	1 378	-	-
- od jednostek powiązanych	-	1 378	-	-
3. Zysk ze zbycia inwestycji	-	-	-595	354
4. Inne	1 538	4 726	550	2 537
XI. Koszty finansowe	20 381	23 435	9 923	22 890
1. Odsetki	503	1 531	459	2 148
- od jednostek powiązanych	27	110	32	130
2. Aktualizacja wartości inwestycji	18 645	18 865	7 613	15 684
3. Strata ze zbycia inwestycji	1 086	2 611	-	-
4. Inne	147	428	1 851	5 058
XII. Zysk (strata) z działalności gospodarczej	8 216	66 224	16 585	53 735
XV. Zysk (strata) brutto	8 216	66 224	16 585	53 735
XVI. Podatek dochodowy	6 478	10 406	6 912	12 686
XIX. Zysk (strata) netto	1 738	55 818	9 673	41 049
Zysk (strata) netto (zanalizowany)		55 818		41 049
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie 01.01.2015 – 31.12.2015 (w szt.)		8 130 522		8 107 558
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		6,87		5,06
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie 01.01.2015 – 31.12.2015 (w szt.)		8 130 522		8 115 317
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		6,87		5,06

III. Zestawienie zmian w kapitale własnym (w tys. PLN)	IV kwartał 2015	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
I. Kapitał własny na początek okresu (BO)	722 366	677 089	661 046
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
I.a Kapitał własny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	722 366	677 089	661 046
1. Kapitał zakładowy na początek okresu	8 133	8 125	8 051
1.1 Zmiany kapitału zakładowego	-	8	74
a) zwiększenia (z tytułu)	-	8	74
- emisja akcji	-	8	74
1.1 Kapitał zakładowy na koniec okresu	8 133	8 133	8 125
2. Należne wpłaty na kapitał zakładowy na początek okresu	-	-	-
2.1 Należne wpłaty na kapitał zakładowy na koniec okresu	-	-	-
3. Kapitał zapasowy na początek okresu	562 293	521 244	487 672
3.1 Zmiany kapitału zapasowego	-	41 049	33 572
a) zwiększenia (z tytułu)	-	41 049	33 572
- podział zysku z lat poprzednich	-	41 049	33 572
b) zmniejszenia	-	-	-
3.2 Kapitał zapasowy na koniec okresu	562 293	562 293	521 244
4. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	97 115	105 926	118 818
4.1 Zmiany kapitału z aktualizacji wyceny	5 937	-2 874	-12 892
a) zwiększenia (z tytułu)	-1 392	675	3 024
- rezerwa na podatek odroczoney w związku z wyceną certyfikatów	-1 392	675	3 024
-wycena bilansowa certyfikatów inwestycyjnych i jednostek uczestnictwa	-	-	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	-7 329	3 549	15 916
- wycena bilansowa certyfikatów inwestycyjnych i jednostek uczestnictwa	-7 329	3 549	15 916
-rezerwa na podatek odroczoney w związku z wyceną certyfikatów	-	-	-
4.2 Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	103 052	103 052	105 926
5. Kapitał z fuzji na początek okresu	-	-	-
5.1. Kapitał z fuzji na koniec okresu	-	-	-
6. Pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu	745	745	745
6.1 Pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu	745	745	745
7. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	-	41 049	45 760
a) zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-
7.1 Zysk z lat ubiegłych na początek okresu, po uzgodnieniu do danych porównywalnych	-	41 049	45 760
a) zmniejszenia (z tytułu)	-	41 049	45 760
- przeniesienie zysku z lat poprzednich na kapitał zapasowy	-	41 049	33 572
- wypłata dywidendy	-	-	12 188
7.2 Zysk z lat ubiegłych na koniec okresu	-	-	-
8. Wynik za III kwartały 2015 r (na początek okresu)	54 080	-	-
8.1 Wynik za okres	1 738	55 818	41 049
8.2. Wynik netto	55 818	55 818	41 049
II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)	730 041	730 041	677 089
III. Kapitał własny, po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	730 041	730 041	677 089

IV. Rachunek przepływów pieniężnych

**Za okres od 01.01– 31.12.2015
oraz 01.01-31.12.2014 (w tys. PLN)**

A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

	IV kwartał 2015	12 miesiące 2015	IV kwartał 2014	12 miesiące 2014
I. Zysk (strata) netto	1 738	55 818	9 673	41 049
II. Korekty razem	78 979	33 949	89 569	91 517
1. Amortyzacja	8 954	31 504	7 178	29 536
2. Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	56	59	121	1 789
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	175	-5	476	1 758
4. Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej	18 496	18 437	7 591	18 379
5. Zmiana stanu rezerw	56 177	14 028	46 825	32 965
6. Zmiana stanu zapasów	1 432	-6 578	14 933	5 532
7. Zmiana stanu należności	-68 550	-26 184	-8 321	36 142
8. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	39 957	4 837	8 315	-34 635
9. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	22 282	-2 149	12 451	51
10. Inne korekty	-	-	-	-

III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II) - metoda pośrednia

80 717 89 767 99 242 132 566

B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

I. Wpływy	1 998	23 352	-556	8 312
1. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	539	1 415	-20	308
2. Z aktywów finansowych, w tym:	1 459	21 937	-536	8 004
a) w jednostkach powiązanych	1 459	21 937	59	7 611
- spłacone pożyczki	1 179	20 039	-	2 695
- spłacone odsetki od pożyczek	280	520	-	-
- otrzymane pożyczki	-	-	-	4 500
- otrzymane odsetki	-	-	59	416
- otrzymane dywidendy	-	1 378	-	-
b) w pozostałych jednostkach	-	-	-595	393
- inne wpływy z aktywów finansowych	-	-	-595	393
3. Inne wpływy inwestycyjne	-	-	-	-
II. Wydatki	-37 590	-125 527	-31 581	-92 865
1. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-9 846	-53 125	-28 965	-70 775
2. Wydatki na inwestycje w nieruchomości	-16	-16	-132	-132
3. Na aktywa finansowe, w tym:	-27 728	-72 386	-2 484	-21 958
a) w jednostkach powiązanych	-26 612	-69 745	-2 484	-21 958
- nabycie aktywów finansowych	-25 126	-41 660	-147	-12 499
- udzielone pożyczki długoterminowe	-1 486	-28 085	-2 337	-7 459
- spłata pożyczek do jednostek powiązanych	-	-	-	-2 000
b) w pozostałych jednostkach	-1 116	-2 641	-	-
4. Inne wydatki inwestycyjne	-	-	-	-

III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)

-35 592 -102 175 -32 137 -84 553

C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

I. Wpływy	75	11 966	19 888	68 727
1. Kredyty i pożyczki	-	11 442	19 720	68 123
2. Wpływy netto z wydania udziałów	-	8	-	74
3. Pożyczki spłacone	68	490	168	526
4. Otrzymane odsetki od spłaconych pożyczek	7	26	-	4
5. Inne wpływy finansowe	-	-	-	-
II. Wydatki	-4 013	-16 042	-46 495	-72 199

- 52 -

1. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	-	-	-	-12 188
2. Inne, niż wypłata na rzecz właścicieli, wydatki z tyt. podziału zysku	-	-362	-	-694
3. Spłaty kredytów i pożyczek	-3 550	-13 260	-45 957	-56 358
4. Odsetki	-463	-1 920	-538	-2 179
5. Pożyczki udzielone	-	-500	-	-780
6. Inne wydatki finansowe	-	-	-	-
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	-3 938	-4 076	-26 607	-3 472
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)	41 187	-16 484	40 498	44 541
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:	41 135	-16 513	40 381	42 766
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	-52	-29	-117	-1 775
F. Środki pieniężne na początek okresu	29 248	86 896	46 515	44 130
H. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/- E), w tym:	70 383	70 383	86 896	86 896
- o ograniczonej możliwości dysponowania	-3 586	1 746	-328	2 727

V. Dodatkowe informacje i objaśnienia

1. Stosowane zasady rachunkowości

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity - Dz.U. 2013, poz. 330 z późn. zm.) oraz zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. z 2009 r. nr 33, poz. 259, z późn. zm.).

Kompletny opis stosowanych zasad rachunkowości został przedstawiony w ostatnim rocznym sprawozdaniu finansowym Spółki, tj. sprawozdaniu za okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. Gdyby sprawozdanie jednostkowe za 12 miesięcy 2015 roku było sporządzane wg MSSF wynik finansowy wynosiłby 56 251 tys. zł.

Zysk zgodnie z ustawą o rachunkowości	55 818
Amortyzacja prawa wieczystego użytkowania	(92)
Aktywa z tytułu działalności w SSE	525
Zysk według MSSF	56 251

2. Informacje o istotnych zmianach wielkości szacunkowych, w tym o korektach z tytułu rezerw, rezerwie i aktywach z tytułu odroczonego podatku dochodowego, o których mowa w ustawie o rachunkowości, dokonanych odpisach aktualizujących wartość składników aktywów

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Comarch S.A. utworzyła odpisy aktualizujące wartość towarów i materiałów na kwotę 211 tys. zł. Spółka rozwiązała odpisy na kwotę 224 tys. zł. utworzone w latach wcześniejszych.

Na posiadanych przez Spółkę zapasach nie ustanowiono żadnych zabezpieczeń.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku, w związku z zapłatą należności, Comarch S.A. dokonała rozwiązania utworzonych uprzednio odpisów aktualizujących w kwocie 5 493 tys. zł oraz utworzyła odpisy aktualizujące na należności wątpliwe w wysokości 7 046 tys. zł.

W okresie czterech kwartałów 2015 roku Comarch S.A. utworzyła rezerwy na kary umowne i inne roszczenia w kwocie 3 103 tys. zł. Spółka rozwiązała rezerwę na kwotę 2 633 tys. zł. utworzone w latach wcześniejszych.

Z uwagi na fakt, iż Spółka prowadzi zarówno działalność opodatkowaną na zasadach ogólnych jak i zwolnioną, przejściowe różnice w dochodzie podatkowym mogą realizować się w ramach obu tych działalności. Jednocześnie ostateczne ustalenie, w ramach której z działalności (opodatkowanej czy zwolnionej) różnice przejściowe zostaną zrealizowane, jest dokonywane na bazie rocznego rozliczenia podatku dochodowego po zakończeniu roku obrotowego. W 2015 roku utworzono aktywo z tytułu różnic przejściowych w podatku dochodowym w kwocie

1 094 tys. zł i rozwiązano część aktywa utworzonego na dzień 31 grudnia 2014 r. w kwocie 479 tys. zł a także utworzono rezerwę na podatek odroczone z tytułu różnic przejściowych w kwocie 73 tys. zł i rozwiązano w kwocie 58 tys. zł. Łączny wpływ powyższych operacji na wynik 2015 roku wyniósł plus 600 tys. zł.

Dokonano też zmniejszenia rezerwy z tytułu podatku odroczonego związanego z wyceną posiadanych certyfikatów inwestycyjnych w CCF FIZ w kwocie 675 tys. zł. Rezerwa ta, tak jak i wycena certyfikatów, rozliczana jest z kapitałem z aktualizacji wyceny.

3. Wybrane noty do skróconego sprawozdania finansowego

3.1. DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	31 grudnia 2015 r.	30 września 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
a) w jednostkach zależnych	383 678	379 546	345 891
- udziały lub akcje	231 392	235 919	199 594
- udzielone pożyczki	23 052	21 651	13 956
- inne papiery wartościowe	128 284	120 955	131 833
- inne długoterminowe aktywa finansowe, w tym:	950	1 021	508
- odsetki od udzielonych pożyczek	950	1 021	-
b) w jednostkach stowarzyszonych	-	-	-
c) w pozostałych jednostkach	79	35	-
Długoterminowe aktywa finansowe, razem	383 757	379 581	345 891

3.2. ZMIANA STANU DŁUGOTERMINOWYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)	IV kwartał 2015	12 miesięcy 2015	IV kwartał 2014	12 miesięcy 2014
a) stan na początek okresu	379 581	345 891	353 370	354 336
- udziały lub akcje	235 919	199 594	207 059	202 707
- udzielone pożyczki	21 086	13 956	12 709	3 880
- inne papiery wartościowe	120 955	131 833	133 177	147 749
- inne długoterminowe aktywa, w tym odsetki od udzielonych pożyczek)	1 621	508	425	-
- pozostałe	-	-	-	-
b) zwiększenia (z tytułu)	15 741	79 721	2 703	25 608
- nabycie akcji w jednostkach zależnych	14 118	50 663	148	12 500
- udzielone pożyczki jednostkom zależnym	1 444	26 965	2 337	5 654
- udzielenie pożyczek jednostkom pozostałym	30	390	-	-
- odsetki należne od pożyczek długoterminowych	76	670	-5	351
- przeniesienie pożyczek od jednostek zależnych z krótkoterminowych do długoterminowych	-	-	94	6 722
- przeniesienie odsetek od pożyczek od jednostek zależnych z krótkoterminowych do długoterminowych	-	-	-14	221
- wycena bilansowa pożyczek długoterminowych	46	181	130	130
- wycena bilansowa odsetek od pożyczek długoterminowych	-17	-	13	30
- wycena forwardów	44	79	-	-
- rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość pożyczek	-	565	-	-
- rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość odsetek	-	208	-	-
c) zmniejszenia (z tytułu)	11 565	41 855	10 182	34 053
- spłata pożyczek jednostek zależnych	59	18 919	-	-
- spłata pożyczek jednostek pozostałych	60	60	-	12

- przeniesienie pożyczek od jednostek powiązanych z długoterminowych do krótkoterminowych	-	-	-	-
- przeniesienie pożyczek od jednostek pozostałych z długoterminowych do krótkoterminowych	-	-	-	-
- spłata odsetek od pożyczek jednostek zależnych	122	362	-113	-
- przeniesienie odsetek od pożyczek jednostek zależnych z długoterminowych do krótkoterminowych	-	-	-	-
- przeniesienie odsetek od pożyczek pozostałych jednostek z długoterminowych do krótkoterminowych	-	-	-	-
- wycena jednostek uczestnictwa w CCF FIZ	-7 329	3 549	1 344	15 916
- aktualizacja wartości udziałów w walutach obcych	18 645	18 865	7 613	15 613
- wycena bilansowa i skorygowana odsetek od pożyczek	-3	25	-10	26
- wycena bilansowa pożyczek oraz różnice kursowe zrealizowane od spłaconych pożyczek oraz wyceny bilansowej	-	-	-17	-
- objęcie pożyczek odpisem aktualizacyjnym		26	1 331	2 418
- objęcie odsetek od pożyczek odpisem aktualizacyjnym	11	49	34	68
- rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość pożyczek	-	-	-	-
- wycena bilansowa udziałów (aktualizacja wartości udziałów)	-	-	-	-
d) stan na koniec okresu	383 757	383 757	345 891	345 891

3.3. KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE

	31 grudnia 2015 r.	30 września 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
a) w jednostkach zależnych	110	1 218	22
- udzielone pożyczki	110	1 218	22
b) w pozostałych jednostkach	632	712	422
- udzielone pożyczki	-	4	421
- udziały lub akcje	1	1	1
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe, w tym:	631	707	-
- kontrakty forward	631	707	-
c) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	70 385	29 249	86 901
- środki pieniężne w kasie i na rachunkach	70 383	29 248	86 896
- inne aktywa pieniężne	2	1	5
Krótkoterminowe aktywa finansowe, razem	71 127	31 179	87 345

4. Zwięzły opis istotnych dokonań lub niepowodzeń emitenta w okresie, którego dotyczy raport, wraz z wykazem najważniejszych zdarzeń ich dotyczących

W okresie czterech kwartałów 2015 Comarch S.A. osiągnęła bardzo dobre wyniki finansowe. Przychody ze sprzedaży osiągnęły wartość 750,6 mln zł, czyli o 25,8 mln zł, tj. 3,6% więcej w stosunku do ubiegłego roku. Przychody netto ze sprzedaży produktów stanowiły 88,1% całości sprzedaży Spółki i były wyższe o 48,5 mln zł, tj. 7,9% w porównaniu do Q1-Q4 2014. Spółka wypracowała w okresie czterech kwartałów 2015 roku 82 mln zł zysku operacyjnego i 55,8 mln zł zysku netto, co znalazło odzwierciedlenie w wysokiej rentowności, odpowiednio 10,9% i 7,4%.

W czwartym kwartale 2015 r. Comarch S.A. osiągnęła 256 mln zł przychodów ze sprzedaży, co oznacza spadek o 5,9 mln zł, tj. 2,2% w porównaniu do analogicznego okresu 2014 roku.

Przychody netto ze sprzedaży produktów stanowiły 88,2% całości sprzedaży Spółki i były wyższe o 17,1 mln zł niż w porównywalnym okresie roku 2014. Zysk operacyjny Spółki w Q4 2015 wyniósł 26,8 mln zł a zysk netto 1,7 mln zł. Przyczyną stosunkowo niskiej wartości zysku netto odnotowanego przez Comarch S.A. w Q4 2015 jest fakt utworzenia odpisów aktualizujących wartość udziałów w spółkach zależnych. Rentowność operacyjna wyniosła 10,5% a rentowność netto 0,7%.

5. Opis czynników i zdarzeń, w szczególności o nietypowym charakterze, mających znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe

Nie wystąpiły, poza opisanymi w punkcie 2 niniejszego sprawozdania finansowego.

6. Objasnienia dotyczące sezonowości lub cykliczności działalności emitenta w prezentowanym okresie

Rozkład przychodów ze sprzedaży osiąganych przez Comarch S.A. na przestrzeni roku 2015 przedstawiał się następująco: 24% rocznej sprzedaży zostało zrealizowane w pierwszym kwartale, 22% w drugim kwartale, 20% w trzecim kwartale oraz 34% w czwartym kwartale. Przychody pierwszego i drugiego kwartału miały większy udział w przychodach całorocznych niż to miało miejsce w 2014 roku.

Na przestrzeni roku 2016 Spółka spodziewa się rozkładu przychodów ze sprzedaży zbliżonego do tego z 2015 roku.

7. Informacje o odpisach aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania i odwrócenia odpisów z tego tytułu

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Comarch S.A. utworzyła odpisy aktualizujące wartość towarów i materiałów w wysokości 211 tys. zł. Spółka rozwiązała odpisy na kwotę 224 tys. zł, utworzone w latach wcześniejszych.

8. Informacje o odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów finansowych, rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i prawnych lub innych aktywów oraz odwróceniu takich odpisów

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	Aktywów finansowych	Rzeczowych aktywów trwałych	WNiP	Inne aktywa	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2014	22 321	-	-	-	22 321
Zmiana:	15 612	2 914	-	-	18 526
-utworzenie odpisów	15 612	2 914	-	-	18 526
-rozwiązanie odpisów	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2014	37 933	2 914	-	-	40 847

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	Aktywów finansowych	Rzeczowych aktywów trwałych	WNiP	Inne aktywa	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2015	37 933	2 914	-	-	40 847
Zmiana:	18 865	(39)	-	-	18 826
-utworzenie odpisów	18 865	-	-	-	18 865
-rozwiązanie odpisów	-	(39)	-	-	(39)
Stan na 31 grudnia 2015	56 798	2 875	-	-	59 673

9. Informacje o utworzeniu, zwiększeniu, wykorzystaniu i rozwiązaniu rezerw

Krótkoterminowe	Rezerwy na koszty kontraktów	Rezerwy na kary umowne i inne roszczenia	Rezerwy na urlopy	Rezerwy na wynagrodzenia	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2014	13 216	803	11 816	44 480	70 315
Zmiana:	5 394	7 891	2 777	17 231	33 293
-utworzenie rezerw	14 031	8 746	9 502	84 681	116 960
- wykorzystanie rezerw	(8 637)	(855)	(6 725)	(67 450)	(83 667)

Stan na 31 grudnia 2014	18 610	8 694	14 593	61 711	103 608
--------------------------------	---------------	--------------	---------------	---------------	----------------

Krótkoterminowe	Rezerwy na koszty kontraktów	Rezerwy na kary umowne i inne roszczenia	Rezerwy na urlopy	Rezerwy na wynagrodzenia	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2015	18 610	8 694	14 593	61 711	103 608
Zmiana:	1 015	470	1 609	10 919	14 013
-utworzenie rezerw	15 879	3 103	10 010	85 998	114 990
-wykorzystanie rezerw	(14 864)	(2 633)	(8 401)	(75 079)	(100 977)
Stan na 31 grudnia 2015	19 625	9 164	16 202	72 630	117 621

Wszystkie rezerwy zostały obliczone w oparciu o wiarygodny szacunek dokonany na dzień bilansowy.

10. Informacje o rezerwach i aktywach z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	
Stan na 1 stycznia 2014 r.	7 066
Utworzenie w okresie I-XII 2014	1 786
Rozwiązanie w okresie I-XII 2014	(2 119)
Stan na 31 grudnia 2014 r.	6 733

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	
Stan na 1 stycznia 2015 r.	6 733
Utworzenie w okresie I-XII 2015	1 094
Rozwiązanie w okresie I-XII 2015	(479)
Stan na 31 grudnia 2015 r.	7 348

Rezerwa na odroczonego podatku dochodowy	
Stan na 1 stycznia 2014 r.	29 423
Utworzenie w okresie I-XII 2014	25
Rozwiązanie w okresie I-XII 2014	(3 377)
Stan na 31 grudnia 2014 r.	26 071

Rezerwa na odroczonego podatku dochodowy	
Stan na 1 stycznia 2015 r.	26 071
Utworzenie w okresie I-XII 2015	73
Rozwiązanie w okresie I-XII 2015	(732)
Stan na 31 grudnia 2015 r.	25 412

11. Informacje o istotnych transakcjach nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych

W okresie sprawozdawczym Comarch S.A. dokonała zakupu sprzętu komputerowego w wysokości 16 762 tys. zł oraz zakupu WNIIP w wysokości 7 855 tys. zł. Poniesiono też nakłady na budowę budynku biurowego w wysokości 12 948 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. przychody z tytułu sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych wyniosły 1 472 tys. zł.

12. Informacje o istotnym zobowiązaniu z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych

Na dzień 31 grudnia 2015 r. Comarch S.A. posiada zobowiązania inwestycyjne w kwocie 760

tys. zł związane z budową budynku biurowego SSE VI i SSE VII a także zobowiązania za zakup sprzętu komputerowego w kwocie 1 545 tys. zł oraz zobowiązania za zakup WNiP w kwocie 112 tys. zł.

Comarch S.A. posiada też zobowiązanie z tytułu objęcia akcji w podwyższonym kapitale w spółce zależnej Comarch Pointshub Inc. w wysokości 8 972 tys. zł. Uregulowanie tego zobowiązania przewidziane jest do dnia 31 sierpnia 2016 r.

13. Informacje o istotnych rozliczeniach z tytułu spraw sądowych

Nie wystąpiły.

14. Wskazanie korekt błędów poprzednich okresów

Nie wystąpiły.

15. Informacje na temat zmian sytuacji gospodarczej i warunków prowadzenia działalności, które mają istotny wpływ na wartość godziwą aktywów finansowych i zobowiązań finansowych jednostki, niezależnie od tego, czy te aktywa i zobowiązania są ujęte w wartości godziwej czy w skorygowanej cenie nabycia (koszcie zamortyzowanym)

Nie wystąpiły.

16. Informacje o niespłaceniu kredytu lub pożyczki lub naruszeniu istotnych postanowień umowy kredytu lub pożyczki, w odniesieniu do których nie podjęto żadnych działań naprawczych do końca okresu sprawozdawczego

Nie wystąpiły.

17. Informacje o zawarciu przez emitenta lub jednostkę od niego zależną jednej lub wielu transakcji z podmiotami powiązanymi, jeżeli pojedynczo lub łącznie są one istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż rynkowe

Nie wystąpiły.

18. W przypadku instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej – informacje o zmianie sposobu (metody) jej ustalenia

Nie wystąpiły.

19. Informacje dotyczące zmiany w klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania tych aktywów

Nie wystąpiły.

20. Informacja dotycząca emisji, wykupu i spłaty nieudziałowych i kapitałowych papierów wartościowych

Działając w wykonaniu Uchwały Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Comarch S.A. zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową, dnia 16 lutego 2015 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę nr 1/02/2015 w sprawie realizacji programu opcyjnego za 2014 rok w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki (RB-6-2015 z dnia 16 lutego 2015 r.).

W dniu 16 marca 2015 r. Zarząd Comarch S.A. podjął uchwałę nr 1 z dnia 16 marca 2015 r. w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki oraz w sprawie zmiany Statutu Spółki w tym zakresie. O szczegółach spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-8-2015 z dnia 16 marca 2015 r.

W dniu 14 maja 2015 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego Spółki Comarch S.A. do wysokości 8 133 349 zł. Po podwyższeniu kapitału

zakładowy Spółki dzieli się na 8 133 349 akcji. Akcjom tym odpowiada 15 126 949 głosów na WZA Spółki (RB-13-2015 z dnia 21 maja 2015 r.).

W okresie sprawozdawczym Spółka nie dokonywała wykupu ani spłaty nieudziałowych i kapitałowych papierów wartościowych.

21. Informacja dotycząca wypłaconej (lub zadeklarowanej) dywidendy, łącznie i w przeliczeniu na jedną akcję, z podziałem na akcje zwykłe i uprzywilejowane

Nie wystąpiły.

22. Wskazanie zdarzeń, które wystąpiły po dniu, na który sporządzono kwartalne skrócone sprawozdanie finansowe, nieujętych w tym sprawozdaniu, a mogących w znaczący sposób wpłynąć na przyszłe wyniki finansowe emitenta

Nie wystąpiły.

23. Informacja dotycząca zmian zobowiązań warunkowych lub aktywów warunkowych, które nastąpiły od czasu zakończenia ostatniego roku obrotowego

Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość gwarancji i akredytyw wystawionych przez banki na zlecenie Comarch S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 48 740 tys. zł, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2014 roku ich wartość wynosiła 60 327 tys. zł.

Comarch S.A. jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 60 963 tys. zł, z czego kwota 7 603 tys. zł jest objęta rezerwami ujętymi w bilansie na 31 grudnia 2015 r. (w tym 32 tys. zł rezerw zostało utworzone w roku 2015 na roszczenia objęte postępowaniami sądowymi). Comarch S.A. pozostaje w sprawach spornych, nie objętych postępowaniami sądowymi, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 13 400 tys. zł. Roszczenia stron trzecich w związku ze sprawami spornymi nie zostały objęte rezerwami.

24. Inne informacje mogące w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej i wyniku finansowego emitenta

Na dzień 31 grudnia 2015 roku w spółce Comarch S.A. zatrudnione były 3 943 osoby co oznacza wzrost w stosunku do 31 grudnia 2014 roku o 604 osoby tj. 18,1%. Zmiana ta będzie miała znaczący wpływ na poziom kosztów działalności operacyjnej Grupy w kolejnych okresach.